

Vlaams
Parlement

vergadering **C146**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 4 maart 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het illegaal dumpen van Vlaams afval in Frankrijk – 1583 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het illegaal dumpen van Vlaams afval aan de Noord-Franse grens – 1605 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het dumpen van Vlaams afval in Noord-Frankrijk – 1618 (2019-2020)	4
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de omzetting van de richtlijn voor single-use plastics – 1594 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over chemische recyclage van plastics – 1604 (2019-2020)	13
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de strijd tegen wateroverlast in Vlaanderen – 1411 (2019-2020)	21
VRAAG OM UITLEG van Bart Claes aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het onderzoek van de VAB naar de criteria voor de toegang tot de lage-emissiezone (LEZ) – 1626 (2019-2020)	27
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over kleine en middelgrote windmolens – 1631 (2019-2020)	31
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verdere uitwerking van het systeem van garanties van oorsprong voor groen gas – 1571 (2019-2020)	34
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het overdragen naar de gemeenten van de beslissingsbevoegdheid over aanvragen voor installaties voor windenergie – 1634 (2019-2020)	37
VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verkoop van openbare verlichting aan intercommunales – 1636 (2019-2020)	40

VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de omzetting van de herziene richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen
– 1637 (2019-2020)

43

**VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het illegaal dumpen van Vlaams afval in Frankrijk
– 1583 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het illegaal dumpen van Vlaams afval aan de Noord-Franse grens
– 1605 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het dumpen van Vlaams afval in Noord-Frankrijk
– 1618 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Chris Steenwegen

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, een week geleden is er ophef ontstaan over ongeveer 200 ton afval, naar alle waarschijnlijkheid bedrijfsafval, aangetroffen in een bos langs de Franse grens, aan de Franse kant. Na onderzoek blijkt dat het afval via omwegen is gedumpt door transportbedrijf Jost uit Luxemburg in opdracht van een Antwerps bedrijf Mondial Services, dat het afval kocht van een ander Antwerps bedrijf, Snoeys Recyclage uit Brecht. Op zich is dat vrij gênant omdat Vlaanderen vaak naar zichzelf en naar Europa stoer doet – en vaak terecht – over onze grote prestaties inzake afval, sortering, verwerking, ophaling enzovoort. Incidenten als deze tonen toch aan dat er zelfs op grote schaal – 200 ton afval is niet niks – nogal wat door de mazen van het net glipt. Er spelen blijkbaar commerciële belangen mee, gebrek aan toezicht, bewuste fraude. Ik laat het even in het midden omdat ik het op dit moment niet weet, maar het lijkt me wel dat u en uw diensten het zouden moeten weten.

Minister, hoe verklaart u dat er honderden tonnen afval vanuit Vlaanderen zonder meer in een bos worden gedumpt?

Hoe komt het dat die betrokken bedrijven of de afvalstromen niet beter worden opgevolgd door de Openbare Vlaamse Afvalmaatschappij (OVAM)? Heeft een ingenieus fraudemechanisme het mogelijk maakt dat men door de mazen van het net is geglipt?

Hoe verloopt de opvolging van dat soort afval? Waar zijn de transfers? Welke zijn de documenten die moeten worden overhandigd? Wat is de controle die daarop wordt uitgeoefend?

Is er een zicht op de totale aantallen volumes die op deze manier tussen de mazen van het net verdwijnen?

Is het niet nodig om drastischer in te grijpen op het vlak van producentenverantwoordelijkheid met bijvoorbeeld systemen als een materialenpaspoort, een grondstoffenpaspoort die kunnen vermijden dat dit soort zeer betreurenswaardige incidenten kunnen gebeuren? Het heeft natuurlijk geen zin dat we onszelf op de borst kloppen dat het allemaal proper is, als blijkt dat de kuisploeg het de facto gewoon onder de mat van de burens heeft geveegd, want dat is wat hier toch blijkbaar is gebeurd.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Voorzitter, minister, collega's, we stellen hier met drie parlementsleden een soortgelijke vraag. Het toont aan dat we de problematiek

heel ernstig vinden. Ik ga de situatie niet opnieuw schetsen want dat heeft mijn collega al gedaan.

Het afval blijft intussen wel gewoon liggen. De bedrijven vanwaar het afval zou komen, geven aan dat zij niet de middelen hebben om het afval op te ruimen. De kostprijs bedraagt ettelijke duizenden euro's. Er zou ook chemisch afval bij zijn. De vraag is ook wat de impact is op het milieu.

Al in 2017 zijn er meldingen geweest van zulke voorvallen. Het feit dat het nu relatief snel in het vizier is gekomen, is natuurlijk omdat het zo frappant en zo zichtbaar is. Het illustreert wel heel duidelijk dat de handhaving op de afvaltransporten mank loopt. Het valt dan ook te vermoeden dat er naast dit soort duidelijke en manifeste inbreuken er ook nog een gemengde afvalstroom naar buitenlandse installaties gaat en daar wordt verwerkt zonder voorafgaande toestemming en zonder dat er een milieuheffing op wordt betaald. Wij denken dus dat het probleem veel groter is dan dit voorval dat zeer zichtbaar en zeer frappant is.

Minister, waarom maakt u geen werk van een structurele en systematische rapportage voor al het bedrijfsafval? U zou de OVAM of een andere onafhankelijke instelling de opdracht kunnen geven om hiervoor een transparant rapportagesysteem op te zetten. Bent u van plan om dat ook te doen en zo zicht te krijgen op de inzameling en verwerking van het bedrijfsafval?

De OVAM kan de registratie van een inzamelaar, handelaar of makelaar van afval schorsen bij misbruik of overtreding. Hoe zal de OVAM omgaan met deze situatie? Hoeveel bedrijven worden geschorst? Wat zijn de gevolgen voor deze bedrijven? Is er een mogelijkheid om hen verantwoordelijk te stellen voor de enorme schade die ze hebben aangericht in de vermelde dorpen? Want het gaat niet over één site, maar over een aantal dorpen waar die illegale sluikstort is vastgesteld, net over de grens met België.

Er is nauwelijks of onvoldoende toezicht op grensoverschrijdende transporten en gemengde afvalstromen. Welke concrete acties plant u op korte termijn om daar een duidelijk beeld over te krijgen, los van het hele rapportagesysteem?

Het is duidelijk dat de handhaving ondermaats is. Zult u meer capaciteit inzake handhaving voorzien om sluikstorters aan te pakken? Hoe zult u samenwerken met onze buurlanden inzake handhaving?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): De collega's hebben reeds uitgebreid verwezen naar de problematiek. Ik zal het iets korter houden.

Het klopt inderdaad dat de laatste maanden en jaren verschillende randgemeenten in Noord-Frankrijk te kampen hebben met een grote hoeveelheid illegaal gedumpt afval. We lezen in de media dat dat afval inderdaad vooral afkomstig is uit Vlaanderen, België, meer bepaald van een recyclagebedrijf in Brecht. Dat afval zou volgens de media dan worden opgekocht door een afvalverwerker uit het Brusselse en nadien worden vervoerd naar Noord-Frankrijk om het daar te dumpen. Ook andere Belgische transportfirma's zouden daarbij betrokken zijn. Dat zijn zaken die totaal niet door de beugel kunnen.

Zowel de lokale autoriteiten als de eigenaar van het domein in Rédange, Noord-Frankrijk, waar de afvalberg zich bevindt, hebben ondertussen klacht ingediend. De gemeente beschikt inderdaad niet over voldoende middelen om het allemaal mooi te ruimen. De kosten zullen immers honderdduizenden euro's bedragen en het dorpje heeft nog geen duizend inwoners. We begrijpen allen dat er daarvoor dus geen budget is. Bovendien gaat het momenteel al om een heel groot domein,

aangezien het probleem al lange tijd aansleept. Ook het naburige Hayange kreeg te kampen met dezelfde problematiek, maar heeft de kosten voor het opruimen wel op zich genomen.

Minister, in welke mate zijn u en uw diensten op de hoogte gebracht van deze problematiek? En wanneer?

Kunt u bevestigen dat het afval inderdaad uit Vlaanderen komt? Dat lijkt mij de belangrijkste vraag, omdat uw diensten dan bepaalde verantwoordelijkheden of bevoegdheden hebben.

Wat kunt en zult u dan doen om dit op te lossen en dat illegaal dumpen in de toekomst zoveel mogelijk te vermijden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik dank jullie voor de vragen.

Ik zal het eerst hebben over het concrete geval, om dan dieper in te gaan op jullie meer algemene vragen rond handhaving.

Via welk kanaal heb ik het vernomen? Ik heb het gelezen in de krant. Toen ik het las, was ik, net zoals jullie, enorm geschokt. Ik heb toen meteen contact opgenomen met mijn diensten. De afdeling Handhaving is dan ook meteen een onderzoek gestart. Hieruit kwam ook een proces-verbaal tegen Snoeys bvba, dat aanleiding geeft tot een uitgebreider onderzoek door het parket. Het dossier zit nu ook bij het parket.

Ook de afdeling Handhaving zoekt de zaak zelf verder uit. Wij laten dit niet los. Op basis van de vaststellingen bij Snoeys zal de afdeling Handhaving formeel aan de OVAM verzoeken – ik heb dat zo gevraagd – om hun erkenning als afvalstoffen-inzamelaar, -handelaar en -makelaar in te trekken. De voornaamste inbreuk die Snoeys maakte, is het feit dat er werd samengewerkt met een verwerker die niet over de nodige vergunningen beschikte, namelijk Mondial Services. Mondial Services is ook niet erkend door de OVAM. Wij kunnen het al dan niet erkennen ook niet schorsen want het bedrijf ligt in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Hier zal het vooral aan het parket zijn om stappen te ondernemen. Wij kunnen vanuit onze diensten enkel vaststellingen doen.

De afvalstoffen die Mondial Services transporteerde, moesten naar een verwerkingsbedrijf in West-Vlaanderen gaan. Uit een eerste controle van het register van het bedrijf is gebleken dat die afvalstoffen daar nooit zijn aangekomen. De OVAM nam ook contact op met de Franse autoriteiten en heeft aangegeven dat Frankrijk aan ons kan vragen om het gedumpte afval terug te halen en hier in Vlaanderen op een correcte manier te verwerken. Door een onderzoek dat momenteel door de Franse autoriteiten gevoerd wordt, kwam een dergelijk terugnameverzoek er vandaag nog niet. Dat is ook logisch, maar de OVAM bereidt zich hier wel op voor.

Een moeilijkheid hierbij is dat we wel nog moeten onderzoeken welk deel van het afval daar uit Vlaanderen komt want daar ligt een hele afvalberg. We hebben onmiddellijk een pv opgesteld en daar waar we de vergunningen konden intrekken, zoals bij Snoeys, hebben we dat gedaan. Dit concrete geval zit op dit moment bij het parket.

– Carina Van Cauter treedt als voorzitter op.

Ik kom tot de vraag van de heer Tobback over hoe de opvolging verloopt van afval dat verhandeld wordt tussen verschillende bedrijven in de keten van de verwerking. Afvalstoffen mogen enkel afgegeven worden aan een geregistreerde inzamelaar,

handelaar, makelaar of aan een vergunde verwerker van afvalstoffen. Elke afgifte van afvalstoffen moet gebeuren tegen de ontvangst van een afgiftebewijs dat de gegevens bevat van de afgegeven afvalstoffen en de beoogde bestemming.

Daarnaast moeten de afvalstoffen bij de meeste afvaltransporten vergezeld gaan van een identificatieformulier. De Inventory of Hazardous Materials (IHM) is verantwoordelijk voor de regelingen in verband met de bestemming van het afval en ondertekent dit formulier. De verwerker ondertekent het formulier ter bevestiging van de ontvangst van de afvalstoffen. Alle partijen moeten deze formulieren gedurende vijf jaar bijhouden voor eventuele controle.

De OVAM heeft geen zicht op de illegale afvaltransporten en kan dus geen inschatting maken van de hoeveelheden die illegaal getransporteerd of verwerkt worden.

De OVAM werkt momenteel een visie uit over de data-inzameling met betrekking tot huishoudelijke en bedrijfsafvalstoffen. In dit kader is de OVAM gestart met de ontwikkeling van een instrument voor de tracering van afvalstoffen. In een eerste fase ligt de nadruk op de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen en de verwerking van zowel huishoudelijke als bedrijfsafvalstoffen. De OVAM ontwikkelt dit instrument zodanig dat ook bedrijfsafvalstoffen kunnen worden opgevolgd met dit systeem. Dit instrument zal ons inzicht verschaffen in de inzameling en verwerking van de afvalstoffen en zal gebaseerd zijn op een transparante gegevensdoorstroming via de inzamelaars en verwerkers van afvalstoffen. In de validatie van de gerapporteerde gegevens zal rekening worden gehouden met de massabalansen van aan- en afgevoerde materiaalstromen bij de inzamelaars en verwerkers. Dit zal essentieel zijn om illegale praktijken zo veel mogelijk aan het licht te brengen.

U zult waarschijnlijk zeggen dat het te laat is, maar ik vind het belangrijk dat we het aanpakken. Wat daar gebeurt, is gewoon schandelijk. Het is goed dat we die illegale praktijken in de toekomst zoveel mogelijk aan het licht brengen en daar waar het kan, moet de vergunning worden ingetrokken. Er moet ook naar het parket gegaan worden. De inbreuken op de milieuwetgeving moeten worden onderzocht.

De volgende vraag is of incidenten als dit niet aantonen dat er dringend nood aan nieuwe instrumenten is. De regelgeving voorziet in instrumenten om dergelijke praktijken tegen te gaan. Bedrijven die afval produceren en de inzamelaars en verwerkers van afval moeten afvalstoffenregisters bijhouden. Door middel van een digitalisering kunnen we nog stappen vooruitzetten om de data die wettelijk moeten worden bijgehouden gemakkelijker voor de OVAM te ontsluiten. Op die manier kunnen we de traceerbaarheid van afvalstoffen verhogen en vlugger illegale bewegingen opsporen of de verantwoordelijken vatten.

Zoals ik al heb gesteld, werkt de OVAM momenteel aan een visie op de inzameling van data die zal aangeven welke data we in de toekomst nodig hebben en op welke manier we die data kunnen verzamelen. Op het vlak van de digitalisering moeten we nog verdere stappen zetten.

Mevrouw Schauvliege, u hebt gevraagd hoeveel bedrijven worden geschorst en wat de gevolgen voor die bedrijven zijn. De afdeling Handhaving heeft haar vaststellingen in een proces-verbaal aan het parket overgemaakt. Op basis van dit proces-verbaal zal de afdeling Handhaving de OVAM ook formeel verzoeken de registratie als inzamelaar, afvalstoffenhandelaar of makelaar van Snoeys Recyclage in te trekken. Bovendien kan het parket het bedrijf op basis van dat proces-verbaal ook strafrechtelijk vervolgen. Indien het bedrijf niet wordt vervolgd, kan de afdeling Handhaving een administratieve geldboete opleggen. Ik vind het persoonlijk beter een proces-verbaal op te stellen, de vergunning in te trekken en het parket een strafrechtelijk onderzoek te laten voeren. Wat daarmee uit de bus kan komen, is veel krachtiger. Mocht het bedrijf niet worden vervolgd, kan de afdeling Handhaving nog altijd een administratieve geldboete opleggen.

Indien tijdens het onderzoek wordt vastgesteld dat nog andere bedrijven de voorwaarden hebben overtreden waaraan een inzamelaar, afvalstoffenhandelaar of makelaar zich moet houden, kunnen later nog andere schorsingen worden uitgesproken. We onderzoeken dit breder. Sinds de invoering van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalcringen en afvalstoffen (VLAREMA) in juni 2012 kunnen registraties worden geschorst. Tot nu toe heeft de OVAM al 227 bedrijven geschorst. In 2020 gaat het om 10 bedrijven. Indien een bedrijf wordt geschorst, mag het geen activiteiten meer uitvoeren als inzamelaar, afvalstoffenhandelaar of makelaar. Dit betekent dat het bedrijf ook geen regelingen voor het transport van afvalstoffen meer mag treffen.

Het is logisch dat de verantwoordelijke voor de illegale dumping ook voor de kosten moet opdraaien. Uit de verschillende onderzoeken zal moeten blijken wie verantwoordelijk is. De OVAM heeft contact opgenomen met de Franse autoriteiten. We hebben ons te allen tijde bereid verklaard om voor de gedumpte afvalstoffen een correcte bestemming te vinden. De Franse autoriteiten willen nog even afwachten omdat ginds ook een onderzoek aan de gang is.

Wat het grensoverschrijdend transport van afvalstoffen op de oranje en rode lijst betreft, moet, overeenkomstig de Europese verordening, een kennisgevingsdossier worden ingevuld. De betrokken autoriteiten moeten hun goedkeuring geven. Voor het Vlaamse Gewest is dat de OVAM. De gegevens over de individuele transporten worden bij de betrokken autoriteiten gemeld. Voor de afvalstoffen van de groene lijst is een andere procedure van toepassing, waarbij geen goedkeuring moet worden gegeven. De afvalstoffen moeten worden vergezeld van vooraf opgelegde informatie die door de houder wordt ondertekend. Illegale transporten worden uiteraard zo veel mogelijk buiten deze procedures gehouden.

De afdeling Handhaving voert controles uit op de transporten van afvalstoffen. Tijdens die controles worden de transportdocumenten opgevraagd en worden de ladingen gecontroleerd. Dit gebeurt in samenwerking met de wegpolitie en met de wegeninspectie van het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV). In 2019 zijn 35 transportcontroles uitgevoerd, waarbij een tweehonderdtal afvaltransporten zijn gecontroleerd. Voor 2020 zijn 22 transportcontroles opgenomen in het controleplan dat, conform de Europese verordening betreffende de overbrenging van afvalstoffen, moest worden opgesteld. Dit controleplan is integraal opgenomen in het omgevingshandhavingsplan 2020 van de afdeling Handhaving.

Controles op het terrein kunnen dit deels opvangen, maar het is helaas niet altijd mogelijk om altijd en overal te controleren omdat de beschikbare middelen beperkt zijn. Toch vind ik dat zulke inbreuken op de milieuwetgeving consequent naar het parket moeten gaan en dat daar strafrechtelijke vervolgingen van moeten komen. Dat is een heel krachtig signaal dat vanuit het beleid gegeven wordt aan alle anderen die dit zouden durven overwegen. Met een administratieve geldboete zal men er niet vanaf komen. We zullen consequent het parket inschakelen en proberen tot een strafrechtelijke veroordeling te komen. Dit zijn flagrante zaken. We vragen van alle mensen dat ze goed recyclen en dat ze niets zomaar weggooien. Zulke zaken kunnen dan ook gewoon niet. We zullen daar heel streng op toezien.

U vroeg of ik meer capaciteit inzake handhaving plan. Voor het sluikstorten van kleine hoeveelheden zijn lokale besturen bevoegd via de gemeentelijke administratieve sancties (GAS). Wanneer het, zoals in dit concreet geval, gaat over grote hoeveelheden wordt gehandhaafd aan de hand van het Materialendecreet. De milieutoezichthouder of de lokale politie kan een proces-verbaal opstellen. Het proces-verbaal gaat dan naar het parket.

De Europese verordening schept een duidelijk kader over hoe bij illegale overbrengingen van afvalstoffen de terugzending van deze afvalstoffen dient te gebeuren.

De afdeling Handhaving neemt ook deel aan een internationaal samenwerkingsverband, meer bepaald het European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law (IMPEL). Deze focussen op grensoverschrijdende overbrengingen van afvalstoffen, het uitwisselen van ervaringen en het promoten van internationale samenwerking tussen toezichthoudende overheden. We moeten de afdeling Handhaving voldoende ruimte geven om deel te kunnen nemen aan dit internationaal samenwerkingsverband.

Mevrouw De Vroe, uit documenten die zich tussen het afval bevonden en uit verklaringen van de chauffeurs blijkt dat minstens een deel van de afvalstoffen afkomstig is van een Vlaamse afvalverwerker. Verder onderzoek moet dit nog bevestigen. Op basis van de nu beschikbare informatie kunnen we bevestigen dat het afval illegaal gedumpt werd.

Er bestaat dus een wettelijk kader waarbinnen deze praktijken niet hadden mogen plaatsvinden. Er bestaan helaas bedrijven die het niet nauw nemen met de wettelijke bepalingen en zich bezondigen aan illegale praktijken. We doen al het mogelijke om deze illegale praktijken in te dijken, zoals transportcontroles. De OVAM werkt ook aan een visie met betrekking tot verbeterde data-inzameling. Dat is heel belangrijk.

Ik betreur dit voorval. Toen ik het in de krant las, heb ik onmiddellijk de bevoegde diensten gecontacteerd en het proces-verbaal aan het parket bezorgd. De afdeling Handhaving heeft aan de OVAM gevraagd om de erkenning van dat bedrijf in te trekken.

Daarnaast had de OVAM ook contact met de Franse autoriteiten om te bekijken hoe we het verder zullen aanpakken. Als het terugnameverzoek er komt, dan zullen we dat wel doen maar zullen we de kosten wel verhalen. Dat spreekt voor zich. Dit kan gewoon niet.

Ik wil hiermee het signaal geven dat we hier in de toekomst hard op zullen toezien en ervoor zullen zorgen dat men niet illegaal afval dumpst. Er is natuurlijk veel geld mee gemoeid, maar we zullen dit niet tolereren. Ik wacht het onderzoek af. Daar waar we meer moeten handhaven: graag, en eventueel meer controles. Ik wil dit samen met de diensten bekijken want dit is niet voor herhaling vatbaar.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, bedankt voor het antwoord. Zeker bij het slot van uw betoog kan ik mij volmondig aansluiten. Aan de andere kant blijkt uit uw antwoord ook dat er weliswaar een hele hoop systemen en registratienoden en -verplichtingen zijn – er moeten documenten ingevuld worden, er moeten erkenningen zijn en noem maar op – maar dat er toch een en ander schort aan het toezicht daarop en de naleving ervan, want anders zou je dit soort incidenten niet hebben.

Het is ook geen nieuws dat de afvalsector een fraudegevoelige sector is. Het is niet het eerste afvalschandaal. Dit is al bij al nog een kleintje, moeten we jammer genoeg zeggen. Er zijn wel vaker schandalen geweest rond afvaltransport, afvalverwerking en afvaldumping op grote schaal. Ik neem aan dat u vandaag niet alle cijfers bij de hand hebt, maar ik wil er toch even wat dieper op ingaan. Het afval had naar een West-Vlaams bedrijf moeten gaan voor verwerking, maar is daar nooit aangekomen. Hoe komt het dan dat er op zo'n moment niet gemeld wordt dat het afval nooit is aangekomen? 200 ton afval dat plotseling niet meer opduikt, ik neem aan dat dat toch een probleem is voor de bedrijfsvoering. Zijn er procedures om dat te melden aan de instanties, aan de inspectie, aan OVAM, of wie het ook moge wezen, dat er 200 ton afval is verdwenen?

Hoeveel preventief toezicht is er op al die documenten? Want je kunt wel een heel pak documenten laten invullen, maar als niemand er ooit naar kijkt, dan hebben

die op den duur ook niet veel afschrikkingseffect meer. U zegt dat ze vijf jaar moeten worden bijgehouden voor controle. Misschien kunt u dat vandaag niet zomaar uit uw mouw schudden, maar ik had graag geweten hoeveel van die documenten daadwerkelijk gecontroleerd worden, en hoeveel van die transporten daadwerkelijk gecontroleerd worden. Alleen al de controle van de documenten zou in dit geval geholpen hebben, want dan zou gebleken zijn dat het afval niet aangekomen is waar het had moeten aankomen. Hoeveel van die documenten worden effectief gecontroleerd? Of worden ze alleen maar ingevuld om dan in de schuif te verdwijnen?

U zegt ook dat er pv's worden opgesteld. Wordt er bijgehouden hoeveel van de pv's die worden opgesteld, ook echt leiden tot vervolging en veroordeling? Want je kunt zoveel pv's opmaken als je wilt, maar als die uiteindelijk allemaal in de schuif van het parket verdwijnen, dan hebben die op den duur ook niet veel afschrikwekkende waarde meer. Die cijfers had ik toch graag eens van u ontvangen, vandaag of een andere keer, want dit debat zal niet weggaan.

Wat is ten slotte de timing van het instrument voor de tracering van huishoudelijk en bedrijfsafval, dat de OVAM aan het ontwikkelen is? U hebt er in uw antwoord naar verwezen. Wanneer zal dat klaar zijn? Ik kan toch echt niet geloven dat, in tijden waarin er zoveel datamogelijkheden en opvolgingsmogelijkheden zijn, we het op deze manier door de mazen van het net laten glippen en het effectief onder het tapijt laten vegen door mensen die erkend worden om het correct op te lossen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, hartelijk dank voor uw zeer uitgebreide antwoord. Het antwoord illustreert natuurlijk meteen ook het probleem. Er zijn heel veel documenten in te vullen. Het is heel ontransparant en er wordt nauwelijks controle op uitgevoerd. En we moeten dan aan de hand van kleine en grotere en zeer grote rampen vaststellen dat ons systeem zo lek is als een zeef.

Voor ons is het zeer duidelijk: het begint met een systematische en structurele rapportage van het bedrijfsafval, maar dat is er op dit moment nog altijd niet. Als we een heel goede boekhouding zouden hebben, dan konden we ook zien waar de problemen, de hiaten en de lekken zich bevinden. We hebben dat op dit moment nog altijd niet. We zijn blij dat u aankondigt dat u daar werk van zult maken, maar dat had er inderdaad al lang moeten zijn. U alludeerde daar zelf ook op. Wanneer zal dat systeem operationeel zijn?

U geeft aan dat we ons eerst gaan concentreren op de consumenten, op het huishoudelijk afval. Van het huishoudelijk afval weten we al heel veel. Bedrijfsafval is nog een hiaat. En dat gaat over heel veel tonnen afval. Het is opmerkelijk dat dat bedrijfsafval een hiaat is, terwijl het huishoudelijk afval zo netjes wordt bijgehouden. Ik zou de volgorde dus graag omgekeerd zien, want het is duidelijk dat we vooral op dat vlak zeer slecht bezig zijn. We moeten het doen met controles achteraf, met pv's, met het doorsturen naar het parket. Eigenlijk is dat de problemen oplossen als ze zich voordoen. Ik denk dat we ons dat niet kunnen permitteren.

Dus mijn vraag is wel heel duidelijk: wat is precies de timing van het transparant maken van een duidelijk rapportagesysteem? Waarom kiest u er niet voor om eerst te focussen op het bedrijfsafval, omdat we daar toch wel het minste gegevens over hebben, en waarom kiest u ervoor om vooral te werken met het huishoudelijk afval?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, bedankt voor uw reactie. U was ook gechoqueerd bij het lezen van deze problematiek in de media. Ik denk dat we dat

met zijn allen waren, het feit dat we hier met zoveel vraagstellers zijn, getuigt daar natuurlijk van. U hebt uw diensten onmiddellijk in actie gezet. Dat is altijd het positieve: als er iets negatiefs gebeurt, wordt er onmiddellijk heel wat in gang gezet. Hopelijk kan dit in de toekomst zulke problematieken effectief vermijden. Fraude is natuurlijk iets dat altijd moeilijk is. Ik denk dat u juist gereageerd hebt in dezen. Er is heel wat werk aan de winkel, u hebt ook heel wat acties aangekondigd.

Wat de intrekking van de erkenning van het betrokken bedrijf betreft, vroeg ik me wel af op welke manier de bedrijfsvoering nu ter plaatse gecontroleerd wordt. Het is niet alleen een erkenning intrekken, het is natuurlijk ook belangrijk dat men daar ter plaatse nog de nodige vaststellingen gaat doen, dat het in de praktijk allemaal gebeurt zoals het de bedoeling is.

Het allerbelangrijkste in deze problematiek is de traceerbaarheid. Dat is echt cruciaal. U hebt daarnet aangekondigd dat u werkt aan een instrument, aan een digitalisering om zulke zaken in de toekomst te vermijden en beter op te sporen. Die traceerbaarheid is dus cruciaal. Er werd hier gezegd om eerst met het huishoudelijke van start te gaan. Ik vermoed dat dat al de uitrol is van al wat we gisteren en de voorgaande dagen besproken hebben op vlak van het verhogen van de recyclagegraad voor wat dat betreft. Dat is een goede zaak, denk ik. Langs de andere kant is dit ook heel belangrijk. Het is wel goed om echt snel te zorgen dat het instrument er is en dat het zo snel mogelijk effectief kan worden ingezet bij deze bedrijfsproblematieken. Dat is dus mijn vraag.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Collega De Vroe haalde het al aan: frauduleuze praktijken en criminele feiten zijn heel erg moeilijk vanwege een heel specifieke reden. Vanaf het moment dat je een maatregel vindt die werkt, zal een crimineel een manier vinden om daar toch een uitweg voor te vinden. Dat betekent natuurlijk niet dat we niet moeten blijven proberen om hier een oplossing voor te vinden.

Het feit dat iedereen hier zoveel over te zeggen heeft, met zoveel vragen zit, dat iedereen gechoqueerd was door de feiten die we konden lezen, duidt erop hoe belangrijk dit is. Ik stelde een paar weken terug nog een vraag om uitleg in deze commissie rond het kunststofafval dat in Maleisië terechtkwam. De minister gaf toen aan dat in het toekomstig uitvoeringsplan Kunststoffen een expliciete actie opgenomen is om een beter en vollediger zicht te krijgen op de verwerking van kunststofafval, zowel in Vlaanderen als in het buitenland, en dat Valipac recent een systeem uitgewerkt had met overeenkomsten om de traceerbaarheid van bedrijfsmatig verpakkingsafval te verbeteren. Dat zou er al voor zorgen dat in het voorjaar 80 procent van de export met traders verloopt die een overeenkomst tekenen.

Op vrijdag 21 februari kwam het uitvoeringsplan Kunststoffen op de ministerraad. Hoe zit dat dan met de termijn? Wanneer kunnen we overgaan tot actie om beter en vollediger zicht te krijgen op de verwerking van het kunststofafval? Wanneer kunnen we dit uitrollen om ervoor te zorgen dat dit soort feiten niet meer kunnen voorkomen en dat we dit heel kordaat kunnen opvolgen en in de gaten houden?

De OVAM gaf in een reactie aan de krant aan dat export van illegaal afval geen dagelijkse kost meer is. U gaf daarnet aan dat men eigenlijk bij de OVAM niet beschikt over de concrete cijfers, maar dat men wel de tracering van het afval verder in kaart wil brengen. Naast dat in kaart brengen, dat ongelooflijk belangrijk is, worden er ook nog specifieke maatregelen gepland om de hoeveelheid illegaal afval in te dijken? Waar staan we daar ongeveer mee?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik zal een aantal zaken nog moeten opvragen: hoeveel pv's zijn er opgesteld, hoeveel zaken gaan naar het parket, hoeveel worden er geseponneerd, hoeveel documenten worden er inderdaad gecontroleerd? Ik denk dat dat een goede oefening is. Ik ben het wel eens met de commissie, en ik heb dit de afgelopen maanden ook zo ervaren, dat dit nooit een prioriteit is geweest. Laten we daar eerlijk over zijn, laten we daar geen verstoppertje spelen, want dit is in Vlaanderen nooit een prioriteit geweest.

De OVAM werkt aan een nieuwe visie over die data-inzameling. Vanaf 2022 moet de inzameling van gemengde stedelijke afvalstoffen beginnen. De OVAM stelt eigenlijk voor om dat pas tegen 2025 te doen. Dat is 'no pasarán', daar wil ik heel duidelijk over zijn en dat zal ik ook zo communiceren. Dit toont gewoon aan dat dat in Vlaanderen nooit een prioriteit is geweest. Ik denk echt wel dat we eens goed in kaart moeten brengen hoe en waar bedrijfsafvalstoffen worden gedumpt en hoe die stromen werken. Er is voor mij geen sprake van dat we dit pas later zullen doen. We moeten bij die bedrijfsafvalstoffen beginnen. Met de OVAM is eerstdaags, ik denk zelfs vandaag nog, een vergadering gepland om hier echt een prioriteit van te maken in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Opnieuw bedankt voor het duidelijke antwoord, minister. Ik kan me daar alleen maar bij aansluiten. Ik ben zeer benieuwd naar de cijfers, maar het is natuurlijk aberrant om stoer te doen over hoe goed we met ons afval omgaan en dat we dan vaststellen dat we bij een van de grootste stromen – het bedrijfsafval – wel een hoop documenten laten invullen, maar nooit controleren of ze ook effectief worden nageleefd terwijl we weten dat het een fraudegevoelige sector is, waar bijzonder veel geld in omgaat. Dat is totaal aberrant. Het is in deze tijd inderdaad totaal onaanvaardbaar om tot 2025 te blijven wachten tot we een sluitend systeem van toezicht en controle hebben.

Ik kijk uit naar de concrete cijfers die u ons zult bezorgen, naar de vooruitgang en ook naar de druk op de OVAM en de Vlaamse Regering om hier echt werk van te maken. Incidenten als deze bewijzen dat we, ondanks wat we overal verkondigen, niet echt op de juiste piste zitten, behalve dan misschien voor de 'galerie', maar afval voor de 'galerie' heeft niet veel nut.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, op mijn beurt ook dank voor uw antwoord. We zijn blij om dat te horen. We hebben allemaal al heel veel reportages op tv gezien, we hebben nu deze case, het is een beetje schrijnend dat het zolang heeft geduurd voor onze frank valt en voor we bereid zijn om ook in de sector van de bedrijven werk te maken van de registratie van de afvalstromen en om te zorgen voor een heel transparant systeem dat ons alarmeert als er iets fout gaat.

Dat er nooit iets fout loopt, kan niet, maar nu hebben we echt geen deftig systeem om dat heel goed op te volgen. Het lijkt me essentieel om daar heel snel werk van te maken, want we kennen allemaal de boodschap 'Verbeter de wereld, begin bij uzelf', maar het is schrijnend dat we dat vooral op de kap van de huishoudens doen, maar dat we de bedrijven daar een beetje buiten houden. U zegt zelf dat dat misschien wel een bewuste keuze is geweest, maar het is goed dat we daar nu aan beginnen en ik hoop dat we het systeem dat we gisteren al moesten hebben, eerder vandaag dan overmorgen zullen hebben. Ik kijk uit naar de concrete timing en we zullen dat heel nauwgezet opvolgen zoals u dat van ons gewend bent, want dit is toch wel een heel groot probleem.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Dank u voor uw reactie, minister. Het is goed dat u een prioriteit maakt van deze problematiek en dat u die wilt oplossen. Het verwerken en dumpen is één zaak, maar op het vlak van de huishoudelijke afvalstromen zijn we koploper. Bij de bedrijven zijn we dat niet, dus die recyclagegraad bij de bedrijven moet ook naar omhoog. Ik hoop dat u dat ook meeneemt zodat dat gerealiseerd wordt.

We mogen niet op een negatieve manier naar de bedrijven kijken. Er zijn heel veel bedrijven die zich echt in de markt zetten als koploper en daarmee uitpakken. We moeten dat op een positieve manier bekijken. De bedrijven die het wél goed doen, moeten we in de kijker zetten. En andere bedrijven moeten we hopelijk dat voorbeeld laten volgen. Dat zou ik graag willen meegeven. Want er wordt nu misschien op een nogal negatieve manier gekeken naar de bedrijvigheid, maar het zijn natuurlijk de fraudeurs die hier worden belicht. Gelukkig zijn er heel wat goede trendsetters. We mogen die echt eens een dikke pluim geven.

De voorzitter: Minister, ik noteer dat u, in het verslag of op een later moment, cijfers zult meegeven over het aantal pv's, het gevolg dat daaraan wordt gegeven – seponering dan wel vervolging – en het eventuele burgerrechtelijke gevolg, namelijk de herstellvordering.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de omzetting van de richtlijn voor single-use plastics – 1594 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over chemische recyclage van plastics – 1604 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, op vrijdag 21 februari jongstleden keurde de Vlaamse Regering het Uitvoeringsplan Kunststoffen 2020-2025 goed. Collega Perdaens verwees er in een vorige vraagstelling ook al naar. Dit plan geeft onder meer uitvoering aan het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 waarin gesteld wordt dat we willen toewerken naar een innovatieve kunststofkringlooeconomie.

In de beleidsnota Omgeving wordt het belang van de circulaire economie opnieuw onderschreven. Dat is uiteraard een heel goede zaak. Daarin staat dat Vlaanderen moet evolueren tot een toonaangevende recyclagehub in Europa. Dat betekent dat we in de nodige sorteer- en recyclagecapaciteit zullen moeten investeren.

Het nieuwe uitvoeringsplan zet dan ook verder in op afvalpreventie, ecodesign, hergebruik, sorteren, recycleren en recupereren van kunststoffen. De kern van het actieplan is gebouwd op de algemene principes voor een circulaire kunststofketen: minder en efficiënt gebruik van kunststoffen; een duurzame recyclagemarkt creëren voor kunststoffen; kunststofrecycalaat als volwaardige grondstof; inzetten op kennis- en datavergaring; en de voorbeeldrol van overheden via een circulair aankoopbeleid. Uiteindelijk telt het plan 37 acties die de komende jaren zullen worden uitgevoerd in samenwerking met tal van stakeholders.

Een van de acties die op korte termijn moet worden voltooid, is de omzetting van de Europese richtlijn voor single-use plastics. Die heeft tot doel de effecten van

bepaalde kunststofproducten voor eenmalig gebruik op het milieu, in het bijzonder op het marien milieu, en op de menselijke gezondheid te voorkomen en te verminderen. Dat dient uiteraard in samenspraak te gebeuren met de andere gewesten en de federale overheid.

Minister, wat is de aanpak en stand van zaken voor wat betreft de omzetting van die richtlijn in de Vlaamse regelgeving?

Hoe verloopt het overleg en de coördinatie met de andere gewesten en de federale overheid betreffende die omzetting?

In welke mate zal het nieuw geplande Europese actieplan circulaire economie, dat de Europese Commissie in maart 2020 zal voorstellen, een impact hebben op dit nieuwe uitvoeringsplan?

Een eerste evaluatie van het uitvoeringsplan wordt halverwege de planperiode voorzien. Is een meer permanente evaluatie en mogelijkheid tot bijsturing niet méér aangewezen, met het oog op mogelijke bijstellingen?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): De koppeling is er, maar ik vind ze vergezocht. Ik had liever een afzonderlijke vraag gesteld. Maar goed, het is wat het is.

Minister, Europeanen danken jaarlijks ongeveer 26 miljoen ton plastic af. Minder dan 30 procent daarvan wordt effectief gerecycleerd. Heel wat plastics blijven tot op vandaag moeilijk tot niet recycleerbaar en verdwijnen nog steeds massaal in de verbrandingsoven.

De Europese Unie verplicht de industrie om 30 procent gerecycleerde plastics te verwerken in plastic flessen tegen 2030. De verpakkingsindustrie lijkt te volgen. Zo belooft Coca-Cola om tegen 2023 de helft van de flessen in West-Europa uit gerecycleerde grondstoffen te maken. Om deze beloftes waar te maken, zal een serieuze inhaalbeweging nodig zijn.

Vandaag gebeurt bijna alle plasticrecyclage mechanisch. Deze traditionele recyclage heeft haar limieten: er is kwaliteitsverlies en de vervuiling stapelt zich op. Ook hebben alle soorten plastics andere eigenschappen en hebben ze soms een ander smeltpunt, waardoor ze moeilijk samen mechanisch gerecycleerd kunnen worden. Daarom is het belangrijk om de stromen zuiver te houden, bijvoorbeeld door ze apart op te halen. Een andere maatregel kan erin bestaan om ervoor te zorgen dat plastics zo weinig mogelijk bestaan uit mengsels van verschillende polymeren. De problematiek is gekend.

Bij chemische recyclage, waarover mijn vraag gaat, kan je verwerken van 'plastics-to-fuels' of 'plastics-to-chemicals'. Het enige 'plastics-to-chemicals'-project dat in Vlaanderen in de steigers staat, is voorlopig de demofabriek van Indaver. Het is een proefproject. Het zou gaan over een jaarlijkse verwerking van 15.000 ton. Pas in de zomer van 2021 zullen de eerste stromen in dat proefproject verwerkt worden.

Twee 'plastics-to-fuels'-projecten zijn de bouw van een pyrolyse-installatie door BioQuest Alliance in de Gentse haven en de bouw van Renasci in Oostende. Wetenschappers stellen zich heel duidelijk vragen over dat procedé en de wenselijkheid om plastics om te zetten in brandstof. We kunnen ons de vraag stellen of dat wel bijdraagt tot de circulaire economie: het zorgt voor een lock-in van fossiele grondstoffen en het reduceert de vraag naar 'virgin' plastics niet. Bovendien wordt het omgezet in laagwaardige diesel, die eigenlijk vooral in de scheepvaart kan worden ingezet en zorgt opnieuw voor emissies.

Een afval- en materialenexpert bij VITO schetst drie stappen in de uitrol van chemische recyclage. Stap 1 is het uittesten van welke technieken en technologieën we hier rond kunnen ontwikkelen. In deze fase zitten we nu in Vlaanderen. Stap 2 is het testen hoe robuust de technologieën zijn om bepaalde afvalstromen te verwerken. Hierbij is het grootste struikelblok, net zoals bij mechanische recyclage, dat chemische recyclage tot hoogwaardige producten ontzettend afhankelijk is van de kwaliteit van de inkomende afvalstromen. Stap 3 is de opschaling. Een rendabele fabriek heeft een productiecapaciteit van 100 tot 300 kiloton per jaar nodig. In 2018 werd in heel België 55,8 kiloton PET gesorteerd voor recyclage. Als we dat willen, zullen we internationaal moeten samenwerken om die stromen naar die fabrieken te krijgen. Hoe meer variaties er in het materiaal zitten, hoe moeilijker het wordt om daar gebruik van te maken.

Chemische recyclage is dus een dure en logistiek-technisch complexe operatie en slechts mogelijk voor een bepaald segment plastics. De hype rond chemische recyclage mag dan ook de aandacht niet afleiden van sterkere oplossingen tegen plasticvervuiling zoals het verbieden van eenmalig gebruik van plastics – waarover de vraag van mevrouw De Vroe gaat –, nieuwe plastics eenvoudiger en beter recycleerbaar maken en het hergebruik van plastics verhogen.

Minister, het is op basis van de huidige prognoses twijfelachtig dat de verpakkingsindustrie erin zal slagen haar doelstelling, de verwerking van 30 procent van het gerecycleerd plastic in plastic flessen, tegen 2030 zal halen. Hoe zult u tijdig bijsturen?

Voor de verwerking van gerecycleerd plastic wordt daarenboven heel vaak gebruik gemaakt van plastic uit industriële afvalstromen, want die stromen zijn vaak homogeen en bevatten grotere volumes, waardoor ze gemakkelijker aan te voeren zijn. Hoe wilt u de recyclage en het gebruik van het van consumenten afkomstig plastic stimuleren?

De chemische recyclage lijkt vooral een zaak van internationale samenwerking. Ik heb de problematiek daarnet geschetst. De productiecapaciteit in Vlaanderen is gering. Welke gesprekken voert u met andere regio's en landen? Wie zijn de mogelijke partners voor een structurele samenwerking? Welke afspraken zullen, gelet op de grote volumes die moeten worden aangevoerd, nog worden gemaakt?

Vanwege de laagwaardige recyclage, lijkt de wenselijkheid van plastic-to-fuel-recyclage beperkt. Welk toekomstperspectief kunt u bieden aan dergelijke pilootprojecten die zouden starten? Hoe passen deze projecten in de visie op een circulair Vlaanderen? Op welke wijze zult u hoogwaardige recyclage ondersteunen en ervoor zorgen dat een dergelijke uitgestelde vorm van verbranding niet zal concurreren met de mogelijkheden op het vlak van mechanische recyclage en met de omzetting van plastic in grondstoffen?

Mijn laatste vraag is zeker niet de minst belangrijke. In een circulaire economie is het hergebruik van plastic in de huidige vorm belangrijker dan recyclage, iets waar we in Vlaanderen heel hard op inzetten. Om dit hergebruik te realiseren, moeten we zuivere stromen inzamelen en in terugnamesystemen investeren. Op welke wijze zult u het hergebruik van plastic ondersteunen? Met welke partners voert u hierover gesprekken en welke acties zult u hiervoor nemen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Voorzitter, wat de omzetting van de richtlijn in Vlaamse regelgeving betreft, is het geweten dat de richtlijn uit verschillende onderdelen bestaat. Sommige onderdelen hebben betrekking op Vlaamse bevoegdheden en andere op federale bevoegdheden. Ik zal me uiteraard beperken tot de aspecten die onder de gewestelijke bevoegdheden vallen.

De richtlijn vraagt maatregelen te nemen die tot een vermindering van de consumptie van een aantal eenmalige kunststofproducten leidt. Het gaat, meer bepaald, om drinkbekers en bepaalde voedselverpakkingen. We hebben reeds initiatieven genomen die hieraan tegemoetkomen.

Het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA) verbiedt sinds begin dit jaar het gebruik van eenmalige drinkbekers in de eigen werking van de overheid en op evenementen die door overheden worden georganiseerd. Voor private evenementen geldt ook een verbod op het gebruik van eenmalige drinkbekers, tenzij ze voor minstens 90 procent worden ingezameld en gerecycleerd. De verwachting is dat een aantal eventorganisatoren naar aanleiding van deze nieuwe verplichting op herbruikbare drinkbekers zullen overschakelen. Beide maatregelen moeten tot minder consumptie van eenmalige drinkbekers leiden. Vanaf 2022 mogen overheden in de eigen werking en tijdens overheidsevenementen ook geen wegwerpmateriaal gebruiken voor bereide voedingsmiddelen. Dit zal, zoals de richtlijn vraagt, leiden tot minder plastic voedselcontainers voor fastfood en voor andere maaltijden voor onmiddellijke consumptie. We zien dat de markt op basis van deze verplichtingen nu al snel evolueert.

Voor plastic voedselverpakkingen, drankverpakkingen, drinkbekers en lichte plastic draagtassen moet er een regeling voor een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid worden ingevoerd. Voor deze stromen bestaat al een regeling, maar daarnaast moet er ook een regeling komen voor vochtige doekjes, ballonnen en tabaksproducten. Dit zal in het VLAREMA worden geregeld.

We voeren gesprekken met de andere gewesten om met betrekking tot deze stromen een nieuw interregionaal akkoord af te sluiten. Ik bereid ook een wijziging voor van het Materialendecreet die, in lijn met de richtlijn, het principe vastlegt dat de producenten de zwerfvuilkosten dragen voor de producten die als zwerfvuil een significante kost en impact op het milieu veroorzaken. Het is de bedoeling dat deze wijziging van het decreet nog dit jaar wordt goedgekeurd. De Vlaamse Regering moet dan benoemen voor welke stromen die zwerfvuilkosten worden goedgekeurd.

In dat verband heeft de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) dit jaar nog twee studies lopen. De resultaten van beide studies zullen eind dit jaar of begin 2021 beschikbaar zijn. Zij zullen de basis vormen van een correcte toewijzing van de kosten aan de producenten.

Ten slotte lopen er ook gesprekken met de andere gewesten over een interregionaal akkoord dat de inning van deze vergoeding voor de zwerfvuilkost regelt. De richtlijn voorziet er ook in dat er een regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid wordt ingevoerd. Ook dit zal worden geregeld via VLAREMA. De richtlijn legt doelstellingen op voor de gescheiden inzameling en recyclage van plastic drankflessen. De Vlaamse Regering keurde al een nieuw interregionaal samenwerkingsakkoord verpakkingen goed met een doelstelling van 90 procent inzameling en recyclage van drankverpakkingen. De richtlijn vraagt om bewustmakingsmaatregelen te nemen in de strijd tegen zwerfvuil. In dat kader wordt de werking Mooimakers verdergezet. Er komt dit jaar ook nog extra communicatie inzake het voorkomen van zwerfvuil van drinkbekers op evenementen.

Er lopen gesprekken met de andere gewesten over het afsluiten van een nieuw interregionaal akkoord over uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Met de federale overheid en de andere gewesten is er geregeld overleg om de stand van zaken te bespreken van de omzetting van de richtlijn in federale en gewestelijke wetgeving. De federale overheid is onder meer bezig met de voorbereiding van een verbod op het in de handel brengen van eenmalige kunststofproducten en met de voorbereiding van markeringsvoorschriften, zoals gevraagd in de richtlijn.

Aangezien de inhoud van het nieuw geplande Europese actieplan Circulaire Economie nog niet definitief gekend is, kan ik moeilijk formeel antwoorden op die vraag. Wanneer we de voorlopige tekst bekijken, mogen we ervan uitgaan dat dit de uitvoering van het Vlaamse uitvoeringsplan zal versterken. Net zoals in ons plan overweegt ook Europa initiatieven om verder in te zetten op preventie van afval en op circulariteit van producten, om de uitvoer van kunststofafval buiten Europa te verbieden, om de kwaliteit van de 'recyclaten' te verbeteren, om het probleem van microplastics en pelletverlies aan te pakken enzovoort.

De Europese Commissie heeft ons recent goedgekeurde uitvoeringsplan Kunststoffen goed ontvangen. Voor de financiering ervan heeft de OVAM een projectvoorstel ingediend onder de call 'LIFE 2019', dat in de eerste beoordelingsronde werd behouden. Dit is een signaal dat de Commissie ons uitvoeringsplan wel genegen is. De conceptnota voor het voorstel is eind 2019 aanvaard door het secretariaat en de OVAM heeft de vraag gekregen om nu een volledig voorstel in te dienen.

Het heeft geen zin om dit plan vroeger te evalueren. De meeste acties lopen over een periode van minstens twee en soms zelfs vier jaar. Het plan bevat veel kwalitatief onderzoek dat nadien zijn vervolg moet vinden in een wetgevend initiatief. Dergelijke wetgeving moet ook nog geïmplementeerd worden in de praktijk. Bedrijven hebben tijd nodig om zich hierop voor te bereiden. Dit alles vraagt tijd, maar we zitten wel achter hun veren.

Mevrouw Schauvliege, u vroeg of ik tijdig zal bijsturen. Mijn administratie heeft nog geen indicaties gekregen dat dit niet haalbaar zou zijn, eerder integendeel. Uiteraard monitoren we dit op de voet. Er zijn grote 'brandowners' die meedoen, zoals Coca-Cola, Evian en Chaudfontaine. We volgen dit op en we zullen uiteraard tijdig tussenkomen als zou blijken dat we de doelstelling niet zouden halen.

In het uitvoeringsplan Kunststoffen 2020-2025, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 21 februari, staat duidelijk omschreven hoe we dit willen aanpakken. Ik som nog even op. We willen de selectieve inzameling door consumenten verbeteren door een verdere uitrol. Wij zorgen voor bijkomende innovatieve sorteer- en recyclagecapaciteit. De verpakkingsector heeft zich geëngageerd om tegen 2023 alle huishoudelijk verpakkingsafval in Vlaanderen te recyclen. Verder bevat het plan nog vele acties om net de afzet van het recyclaat, ook het post-consumerrecyclaat, te bevorderen. Ook Fost Plus, Valipac en de chemische sector hebben hierin een verantwoordelijkheid.

Het is inderdaad zo dat de installaties, om rendabel te zijn, een grotere capaciteit moeten hebben. Dat is wat er nodig is voor Vlaanderen. Het is aan de industrie om te bepalen of ze hun installatie al dan niet in Vlaanderen zullen bouwen. Toch blijf ik erbij dat Vlaanderen belangrijke troeven heeft.

De sterke concentratie aan chemiebedrijven, onderzoeksinstellingen en sorteercentra biedt onze regio een unieke opportuniteit om echt het voortouw te nemen in dezen. Daarnaast willen wij de bedrijven ook actief stimuleren om hier te investeren. Ik breng dat ook zeer geregeld aan in verschillende gesprekken. Ook het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) heeft daar diverse instrumenten voor. En ook de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) voorziet geld voor financiële participaties in projecten die de transitie van de circulaire economie kunnen versnellen. Dus ook de chemische recyclage komt hiervoor in aanmerking.

Voor alle duidelijkheid: de omzetting van kunststoffen naar brandstoffen is geen recyclage, maar een nuttige toepassing, net zoals verbranding met energierecuperatie. Ook Europa is daar heel duidelijk over. Een uitgebreide toelichting over de verwerkingshiërarchie voor kunststoffen is te vinden in het uitvoeringsplan. In de omgevingsvergunning van de reeds vergunde projecten is duidelijk omschreven dat ze enkel kunststoffen mogen verwerken die niet in aanmerking komen voor

mechanische recyclage. Het moet dus gaan om onder meer verontreinigde kunststoffen of kunststoffen die toxische of verboden stoffen bevatten. Elk nieuw initiatief zal bij de behandeling van de omgevingsvergunning getoetst worden aan de inpasbaarheid in ons beleid.

Hergebruik is elke handeling waarbij voorwerpen of producten die geen afvalstoffen zijn, opnieuw worden gebruikt voor hetzelfde doel als waarvoor ze bedoeld waren. Indien het materiaal opnieuw gebruikt wordt, spreken we over recyclage, en niet over hergebruik.

Er is een verbod op het gratis verdelen van lichte plastic draagtassen, een verbod om bij evenementen drank te serveren in eenmalige verpakkingen enzovoort. De OVAM voert op dit moment gesprekken met de evenementensector, de sportwereld, de voedingsnijverheid en de brouwerijen. Meer en meer zie je ook de bewustwording van de consument verhogen. Dat willen we nog verder versterken. Ook via de scholen wordt sterk ingezet om hergebruik te stimuleren. Veel scholen promoten ook brooddozen en drinkbussen. Die acties zijn ook opgenomen in het uitvoeringsplan huishoudelijk afval en vergelijkbaar bedrijfsafval.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Bedankt voor uw heel uitgebreide antwoord, minister. Het klopt dat er heel wat in beweging is op het vlak van recyclage en hergebruik. Ook op scholen en dergelijke is dat goed ingeburgerd. Ik denk dat onze jeugd daar veel meer mee begaan is dan onze iets oudere generatie. We mogen dus heel veel hoop hebben op onze jeugd. Die zijn zeer goed bezig.

Ik ben tevreden met uw antwoord wat betreft de omzetting van de SUP-richtlijn (single use plastics). Het is heel belangrijk om naar minder plastics te gaan. Ik hoop dat we dat tijdig gaan doen. En ik hoop uiteraard dat ook de ons omringende landen in Europa dat tijdig gaan doen. Dat is echt belangrijk, enerzijds voor een gelijk speelveld, maar anderzijds vooral ook om er op ecologisch vlak op vooruit te gaan. Ik wil u vragen om dat zeker goed op te volgen.

Ik begrijp uiteraard dat u zich in uw antwoord beperkt tot de gewestelijke materies. U bent Vlaams minister. U hebt ook aangegeven dat er heel wat overleg gebeurt met uw federale en andere collega's. Ik denk dat dat nog verder geïntensifieerd moet worden. Wij willen als Vlaanderen stappen vooruitzetten, maar het is vooral ook belangrijk dat we naar samenwerkingen streven, om echt grote stappen vooruit te zetten. Er is ook heel wat in beweging op federaal niveau en bij de andere gewesten, maar ik denk dat vooral goede samenwerking en goede afspraken ons echt verder zullen brengen. En dat is tenslotte ons doel, om op ecologisch vlak stappen vooruit te zetten.

U weet dat ik vorige legislatuur in een debat ook gezegd heb dat wij namens onze partij hier heel graag stappen vooruit willen zetten. Wij gaan u daar zeer zeker ook in steunen, daar zijn we zeker bondgenoten.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, hartelijk dank voor uw uitgebreid antwoord. Ik heb daar twee bedenkingen bij. Het voorkomen en hergebruik is stap 2 in heel het verhaal. In uw uitvoeringsplan Kunststoffen dat recent gepresenteerd is, zien wij een aantal acties: 4 acties van de 37. Wij denken dat daar toch nog wel een tandje bijgestoken kan worden. De focus ligt eigenlijk heel vaak op recyclage in Vlaanderen, dat kunststoffenplan bewijst dat ook opnieuw.

Ik wil ook nog inpikken op de Single-Use Plastics Richtlijn. Dit weekend hebben we allemaal gehoord dat in Brussel aangekondigd is dat het gebruik van plastic zakjes

in warenhuizen verboden wordt. U hebt daarop geantwoord dat u dat in Vlaanderen niet zult doen. Dit leidt tot zeer bizarre situaties. U gaat in Vlaanderen winkelen en u kan uw appels verpakken in eenmalig te gebruiken plastic zakjes, die mogen gebruikt worden. U gaat in Brussel appeltjes kopen, en dat mag niet. Het is dus zeer belangrijk dat we daar afspraken over maken.

Eigenlijk zien we ook dat de sector zichzelf aan het organiseren is. Het is bijna evident dat men die richtlijn die in Brussel is afgevaardigd ook zal toepassen in Vlaanderen. Ik wil toch aandringen dat we dat gelijkschakelen, dat we de goede voorbeelden van elders ook gaan toepassen en niet principieel blijven vasthouden aan de recepten van het verleden. Zoals gezegd, de warenhuizen zijn eigenlijk al volop bezig om alternatieven te zoeken. Je merkt ook dat de consument daar totaal geen probleem mee heeft, die zijn al helemaal in die modus gestapt. Het komt erop aan om ook in de detailhandel en op markten en zo dat soort systemen in te voeren.

Ik denk dat het toch wel belangrijk is dat men op een boogscheut van Vlaanderen verder staat dat wijzelf, dat kunnen we toch niet pikken. Ik wil toch aandringen om ook daar werk van te maken en die dialoog met de andere gewesten aan te gaan, zodat we niet in een wirwar van regelgeving en afspraken komen die het voor de consument absoluut niet gemakkelijker maakt en die ook voor het milieu geen stap vooruit betekent. Ik dring toch wel aan om dat gesprek aan te gaan en te gaan voor de meest strikte toepassing die het meest oplevert voor het milieu.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik wil nog even inpikken op dat verbod in Brussel op het gebruik van die plastic zakjes. Onze ondernemers zijn inderdaad stappen aan het zetten om naar alternatieven te zoeken. Als ik heel specifiek kijk, zoekt Colruyt bijvoorbeeld een alternatief voor de zakjes van hun individueel verpakte snoepjes in de winkel. Zij vinden momenteel nog geen alternatief dat duurzamer is in gebruik. Dus om zomaar een richtlijn te gaan opleggen waar men aan moet voldoen, terwijl er geen duurzamer alternatief is: zijn we dan niet met het medicijn dat we gaan gebruiken, de mens nog zieker aan het maken?

Het is heel belangrijk dat we kijken naar het verduurzamen van wat we gebruiken om in te zetten op het hele systeem – ik moet hier de ladder van Lansink niet gaan uitleggen – en we moeten dit ook heel realistisch durven doen. Ik verwijs weer naar onze ondernemers en naar waar Vlaanderen erg goed in is, namelijk de innovatie: mocht het mogelijk zijn om die chemische recyclage uit te rollen op een grootschaliger niveau, zou dat fantastisch zijn. Vlaanderen is misschien te klein om dit concept uit te rollen, omdat onze afvalproductie te klein is. Maar gezien de minister zeer regelmatig samenzit met buitenlandse collega's, is het nooit een slecht idee om dat waar Vlaanderen zo ongelooflijk goed in is, die innovatieve technieken, mee te nemen in het achterhoofd wanneer men samenzit met buitenlandse collega's, om het daar bijvoorbeeld op tafel te leggen mocht dat elders toepasbaar zijn.

We moeten dat doen waar we sterk in zijn, en dat is een zeer realistische kijk op wat ons voorligt. Dat is een probleemstelling, dat is tegelijkertijd die oplossingsgerichte houding, en dat is het inzetten op innovatie en op de export van dat kennisproduct waarvoor Vlaanderen zo gekend is.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik denk dat ik zeer omstandig heb gereageerd. Ik wil gewoon nog zeggen dat wij het voorbeeld van Brussel niet zullen volgen. Het land is georganiseerd zoals het is georganiseerd. Wij zullen kiezen voor het meest duurzame en voor wat het meeste impact heeft op het milieu. Dat wil niet zeggen

dat wat Brussel gaat doen, een betere impact zal hebben op het milieu. Ik heb daar mijn bedenkingen bij. Ik wil het eerst nog wel eens zien. Ik denk dat wij met wat we in Vlaanderen doen, op de goede weg zijn. Laat elke deelstaat doen wat ze denkt te moeten doen. Wij gaan niet doen wat Brussel doet.

Er is altijd wel structureel overleg. De interregionale samenwerking zit goed en we gaan dat zo ook blijven doen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Het enige wat we voor ogen moeten hebben, is inderdaad de ecologie en de verbetering van ons milieu. Dat moet de doelstelling zijn.

Ik ben recent in een apotheek in Brussel nog iets gaan kopen en ik kreeg daar gewoon een plastic zakje mee. Op vlak van handhaving schort er wel iets. *(Opmerkingen van Mieke Schauvliege)*

Ja, het was recent. Wat handhaving betreft, is het niet gemakkelijk te controleren.

Wat de minister zegt, is correct: we moeten de ecologie voor ogen houden en we moeten effectieve stappen vooruitzetten. Niet met praatjes, maar gewoon met realisme en met verbeteringen op het terrein.

Ik weet dat er ondernemers zijn die echt wel grote stappen vooruit willen zetten. In mijn eigen gemeente Kampenhout is bijvoorbeeld de allereerste plasticvrije afhaalshop begonnen. Ondernemers die willen, kunnen en proberen. Dat is ook een bepaalde vorm van innovatie. Het is natuurlijk niet te vergelijken met grote spelers zal Colruyt of Delhaize, maar het is duidelijk dat de markt zich aan het settelen is. Het is belangrijk dat de consument er meer en meer mee bezig is. Ik zie bijvoorbeeld in mijn eigen gemeente dat er veel aan het bewegen is.

Ik kijk vooral uit naar de verdere samenwerkingsgesprekken op federaal en Europees niveau, want daar zijn de grote realisaties mogelijk.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): We zijn het er allemaal over eens dat we moeten kiezen voor het meest ecologische en het meest milieuvriendelijke alternatief. Ik ben het ook helemaal eens dat de sector en de consument er zelf heel actief mee bezig is, maar wij moeten er nu echt voor zorgen om dat extra duwtje in de rug te geven.

Systemen waarbij hergebruik wordt gestimuleerd, is volgens mij de richting die we moeten uitgaan. Het verbieden van een plastic zakje ligt helemaal in die lijn. Dat is de reden waarom men dat in Brussel doet, niet om andere alternatieven aan te bieden maar vooral om mensen te stimuleren om te hergebruiken. Ook grote warenhuisketens werken in die richting. Ik vind ook dat we die richting uit moeten. Als er een extra verbod op plastic zakjes nodig is, kan dat zeker worden ingevoerd.

Het is vooral een absurde situatie dat men op een paar kilometer van elkaar een ander systeem heeft. Daar moeten we van af. We moeten echt samen kiezen voor het meest duurzame en meest ecologische alternatief. Het is jammer dat men ook daar een bijna communautair tintje aan geeft.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhel Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de strijd tegen wateroverlast in Vlaanderen
– 1411 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, in de vorige legislatuur is er hard gewerkt aan een resolutie over de waterproblematiek. Er is ook een verenigde commissie geweest over deze problematiek. Er is dus al heel wat aan gewerkt en er is al heel wat gebeurd, maar de klimaatverandering doet de risico's op wateroverlast toenemen. We hebben het recent nog mogen meemaken met de hevige regenval.

De investeringen van het afgelopen decennium hebben in ieder geval hun nut al meermaals bewezen, maar we kunnen met z'n allen vaststellen dat er nog heel wat werk aan de winkel is.

Preventie is een belangrijke pijler bij de beheersing van de wateroverlastproblematiek. Inzake preventie zijn er al belangrijke stappen gezet. Maar het is cruciaal om water voldoende ruimte te geven. De lokale besturen zijn natuurlijk een heel belangrijke partner in de strijd tegen de problematiek van wateroverlast.

In de rioleringen zijn er grote investeringen nodig: voor een verhoging van de rioleringsgraad, maar ook voor het onderhoud. In Vlaanderen ligt er 40.000 kilometer riolering. Het beheer en onderhoud is niet altijd evident. Vaak is het te laat en ontstaat er een nieuw zinkgat in de weg.

In de vorige regeerperiode keurde het parlement een motie goed waarin wordt gevraagd dat de saneringsbijdragen die geïnd worden via de waterfactuur en de middelen die de Vlaamse overheid toewijst voor sanering, effectief worden gebruikt voor de taken rond afvalwater. Dat is niet steeds het geval. Vandaag duurt het vaak ook nog te lang om nodige werken te starten en kennen we lange doorlooptijden.

Minister, op welke manier wordt natuur gebruikt om wateroverlast in Vlaanderen tegen te gaan?

Op welke manier worden burgers en besturen gesensibiliseerd rond het aangepast beheer van tuinen, bermen, parken en openbaar groen?

Waterrobuust bouwen of verbouwen is een van de belangrijkste en meest effectieve maatregelen om bij overstroming schade aan gebouwen te voorkomen en te beperken. Hoe staat u ten aanzien van het waterrobuust bouwen? Hoe evalueert u het NAV-project (Netwerk Architecten Vlaanderen) 'Consulent Waterbewust bouwen'?

Hoe evalueert u de werking van het Rubiconfonds?

Wat is de stand van zaken van de uitvoering van het Actieplan Droogte en Wateroverlast 2019-2021? Op welke manier worden hierbij natuuroplossingen ingezet?

Een hemelwaterplan is heel belangrijk. Het kan de potentiële problemen in kaart brengen en een langetermijnvisie uitwerken om de leefomgeving in harmonie te brengen met water. Plant u bijkomende maatregelen om lokale besturen en de rioolbeheerders nog meer aan te moedigen om hiervan werk te maken?

Op welke manier zorgt u ervoor dat al de middelen die geïnd worden via de saneringsbijdragen toekomstgericht effectief zullen worden gebruikt om de rioleringsdoelstellingen te realiseren?

Hoe wilt u het onderhoud en inspectie van de rioleringen in Vlaanderen optimaliseren om bijvoorbeeld zinkgaten toekomstgericht te vermijden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Open ruimte en zeker ook natuur- en bosgebieden zijn zeer belangrijk in het voorkomen van overstromingsschade, in eerste instantie voor het bufferen en de infiltratie van hemelwater zodat piekdebieten afwaarts maximaal worden voorkomen. Ook de vrijwaring van natuurlijke valleigebieden waarbij deze ingeschakeld worden voor de natuurlijke berging van overstromingswater is belangrijk. Door een natuurgericht beheer van waterlopen kan dit fenomeen worden versterkt. In het regeerakkoord is de verdere uitbouw van groenblauwe netwerken voorzien om ook in andere stroomgebieden dergelijke aanpak op kleinere of grotere schaal vorm te geven.

Op welke manier worden burgers en besturen gesensibiliseerd? Er wordt heel wat informatie uitgewerkt in brochures. Een van de meest succesvolle publicaties is de Waterwegwijzer bouwen en verbouwen.

Ook in het kader van de verdere uitrol van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen zal de nodige aandacht worden besteed aan de sensibilisering rond groenblauwe netwerken en een breder ruimtelijk en biodiversiteitsbeleid.

Ik heb aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) gevraagd een klimaatadaptatietool in cocreatie uit te werken om zo nog meer informatie aan te reiken aan lokale besturen over hoe zij op hun grondgebied maatregelen kunnen nemen in relatie tot hitte, overstromingen, droogte enzovoort om de omgeving klimaatrobuuster te maken.

Het waterrobuust bouwen en verbouwen is belangrijk in de aanpak van overstromingsrisico's. De bescherming die we met protectieve maatregelen, zoals de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden en de realisatie van dijken, kunnen bieden, zijn eindig en daarnaast zeker niet overal toepasbaar.

Uit de analyse van de overstromingsrisicobeheerplannen is gebleken dat om naar een duurzame verlaging van het overstromingsrisico te gaan, het preventieve beleid het belangrijkste spoor is. Ik wil er dan ook op wijzen dat hiervoor al verschillende acties ondernomen zijn, onder meer via de signaalgebieden, de verscherpte watertoets enzoverder.

Het project 'Consulent Waterbewust bouwen' is positief verlopen en heeft zeker rond de toepassing van bronbeleid een belangrijke meerwaarde gehad na de wijziging van de regelgeving in 2014. Het samenwerken met de sector heeft hier voor een betere en versnelde implementatie gezorgd. Aan de andere kant moet ik echter wel vaststellen dat ondanks deze samenwerking nog steeds heel veel architecten bij hun ontwerp de overstromingskaarten niet of onvoldoende gecontroleerd hebben en er bijgevolg te weinig robuuste ontwerpen worden voorzien. Dit is en blijft een belangrijk aandachtspunt hoewel onze brochures vooral gericht zijn naar architecten.

Zoals ik ook reeds in een eerdere commissievergadering heb aangegeven, past de aanduiding van watergevoelige gebieden, de signaalgebieden, en het vastleggen van bewarende maatregelen in het streven naar een robuust watersysteem. Ook de middelen van het Rubiconfonds is een van de begeleidende maatregelen om die doelstelling te ondersteunen.

De middelen uit het Rubiconfonds zijn in elk geval een positief element in mijn beleid en zullen ook verder worden ingezet voor de watergevoelige openruimtegebieden.

Het Actieplan Droogte en Wateroverlast 2019-2021 vormt een kortlopend actieplan als aanvulling bij de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021 en in aanloop naar de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. Met dit actieplan willen we quick wins realiseren voor de nodige juridische, maatschappelijke en technologische omkadering van de structurele aanpak in de stroomgebiedbeheerplannen. Er zijn ook initiatieven opgenomen die de inzet van natuuroplossingen in de aanpak van wateroverlast kunnen faciliteren. Voorbeelden zijn het klimaatbufferprogramma dat voorziet in grootschalige natuurgebieden en groenblauwe netwerken ter bescherming tegen wateroverlast alsook initiatieven die ontharding stimuleren.

De stand van uitvoering van het Actieplan Droogte en Wateroverlast wordt opgevolgd in het kader van het jaarlijkse uitvoeringsprogramma, dat telkens wordt opgemaakt tegen juni van het daaropvolgende jaar.

Via de Coördinatiecommissie Integraal waterbeleid (CIW) zet ik verder in op de promotie en de meerwaarde van een hemelwaterplan. Dit gebeurt door toelichting te geven op studiedagen, op regelmatige basis een moment voor kennisdeling te voorzien en door ook de scope van een hemelwaterplan verder te verruimen. Ook in de bilaterale contacten die mijn administratie heeft met gemeenten en gemeentelijke rioolbeheerders wordt gewezen op het belang van een hemelwaterplan.

Op welke manier wordt ervoor gezorgd dat al de middelen die geïnd worden via de saneringsbijdragen gebruikt worden om de rioleringsdoelstellingen te realiseren? De VMM volgt dit enerzijds op via de jaarlijkse rapportering door de rioolbeheerders en doet anderzijds een bijkomende bevraging bij de rioolbeheerders. De VMM heeft de rioolbeheerders en de gemeenten op hun verantwoordelijkheden gewezen. Momenteel wordt onderzocht of er bijkomende instrumenten of acties nodig zijn.

Hoe wil ik het onderhoud en de inspectie van de rioleringen in Vlaanderen optimaliseren om bijvoorbeeld zinkgaten te vermijden? In het regeerakkoord is voorzien dat Aquafin, in samenspraak met de verschillende rioolbeheerders, het assetmanagement van de riolerings- en hemelwaternetwerken zou coördineren. Ik heb ook een gesprek gehad. Aquafin werkt momenteel in overleg met de verschillende betrokkenen een voorstel uit. Ik ben in blijde verwachting om dat voorstel van dichtbij te zien.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Dank u wel, minister. Ik ben vorige legislatuur naar een studienamiddag over de rol van de lokale besturen omtrent de wateroverlastproblematiek geweest in Lamot in Mechelen. Ik vond dat een heel goede namiddag voor de lokale besturen. Ook de brochure waar u melding van hebt gemaakt, is effectief een goede brochure.

Ik kan in de praktijk enkel vaststellen dat dikwijls oude verkavelingen in dergelijke overstromingsgevoelige gebieden zijn gelegen. Op het ogenblik dat de vergunningen worden afgeleverd, zien we in de praktijk soms ophogingen, maar ik kan alleen maar vaststellen dat er effectief nog werk aan de winkel is.

Minister, ik raad u aan om hier ten aanzien van de lokale besturen toekomstgericht nog meer op in te zetten. U moet nog eens duiden hoe belangrijk het is echt op te leggen dat klimaatrobuust moet worden gebouwd op de percelen waarvan we weten dat ze in een overstromingsgevoelig gebied liggen. We moeten mensen niet verbieden daar te bouwen, iets waarvoor tijdens de vorige legislatuur stemmen zijn opgegaan, maar we moeten opleggen dat er klimaatrobuust wordt gebouwd. Om de mensen die daar willen bouwen van bij het begin te beschermen, moeten preventieve maatregelen worden genomen.

Het klopt dat heel wat architecten die de opdracht krijgen voor die locaties een plan uit te tekenen niet altijd op de hoogte zijn van kleine ingrepen en maatregelen,

zoals 30 centimeter hoger bouwen of voorzien in schotten om het huis op te bouwen. Ze zijn hiervan onvoldoende op de hoogte. Het is dan ook terecht dat er ten aanzien van de architectenverenigingen en de lokale besturen meer aandacht naar preventieve sensibilisering gaat.

Wat de droogteproblematiek betreft, denk ik dat er heel wat werk aan de winkel is. We hebben het meestal over wateroverlast omdat dit natuurlijk heel zichtbaar is. Als mensen in hun woning met hun laarzen in het water staan, zijn dat beelden die in het netvlies worden gegrift. De droogtes zijn minstens even belangrijk en er is dan ook heel wat werk aan de winkel. Ik moet eerlijk zeggen dat de landbouwsector hier heel problematisch over denkt en ik kijk dan ook uit naar de bijkomende maatregelen die u toekomstgericht zult nemen.

De saneringsbijdragen vormen een problematiek die al heel lang meegaat. Tijdens de vorige legislatuur hebben we een actualiteitsdebat gehouden en is tijdens de plenaire vergadering een motie ingediend. Het is belangrijk dat de gelden die voor rioleringen worden betaald ook effectief enkel en alleen voor de rioleringen en het onderhoud van rioleringen worden gebruikt. U hebt verwezen naar een instrument waaraan u werkt, maar om zinkgaten en dergelijke in de toekomst te vermijden, is het belangrijk dat dit zo snel mogelijk gebeurt. We weten allemaal dat heel wat gemeentebesturen wat op de rem hebben gestaan met betrekking tot de aanleg van nieuwe rioleringen en het onderhoud van rioleringen, wat natuurlijk heel wat financiële inspanningen vraagt. Ik vind dat hierop effectief goed mag worden gecontroleerd.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, de droogte en de wateroverlast zijn twee zijden van dezelfde medaille. Dat zijn problemen die nu en dan voorkomen en we moeten natuurlijk opletten dat we niet te veel one-shots uitvoeren. Als het droog is, doen we snel iets aan de droogte en als het nat is, doen we snel iets aan de overstromingen en de wateroverlast. Ik heb echter begrepen dat de voorbije jaren heel wat stappen vooruit zijn gezet en dat is op zich een goed gegeven.

Het is belangrijk dat de overheid goed communiceert, ook over problemen waarvan de mensen denken dat ze niet bestaan. Ik geef een voorbeeld. Het is de voorbije maanden erg nat geweest. Als ik met mensen in mijn omgeving spreek, bijvoorbeeld op café of zo, zeggen ze dat de watervoorraden nu wel volop zullen zijn aangevuld. Dat is nog altijd niet het geval, maar dat valt moeilijk te geloven. Intuïtief voelt dat onnatuurlijk aan. Het is belangrijk het hele jaar door regelmatig over dergelijke zaken te communiceren, want anders zullen we ongewenste effecten krijgen. Minister, afgaand op uw antwoord, merk ik dat u de problematiek heel ernstig neemt, en ik ben natuurlijk blij dat vast te stellen.

U spreekt over het belang van hemelwaterplannen. Ik begrijp dat niet elke gemeente zo'n hemelwaterplan heeft. Het zou goed zijn mocht dat wel het geval zijn. U zegt dat u hen wil stimuleren en aanzetten om dit te doen. Maar een plan hebben is één zaak, een goed plan hebben is een andere zaak. Ik heb de indruk dat veel gemeenten heel erg inzetten op riolering en dergelijke maar minder op het vasthouden van water. Nochtans is het vasthouden van water een heel belangrijk instrument in het kader van het waterbeleid. Hoe kunt u de kwaliteit van hemelwaterplannen monitoren? Is daar een instrument voor? Als dat niet zo is, bent u bereid om daaraan te werken?

Dan wil ik het ook even hebben over de saneringsbijdrages, waarvan vermoed wordt dat de gemeenten die niet allemaal inzetten waarvoor ze dienen. Waarschijnlijk is dat ook zo. Het zal moeilijk zijn om die bedragen effectief hard te oormerken. Ik heb begrepen dat de VMM daar toch een zicht op probeert te krijgen. Ik neem aan dat ze af en toe ook rapporteren aan uw kabinet. Zijn daar cijfers van? Kunt u

daar iets meer over vertellen? Ik vind dat interessant om te weten omdat het toch wel heel cruciaal is. De politiek heeft soms de neiging om op korte termijn dingen te doen omdat die heel zichtbaar zijn. Rioleringswerken zijn vaak langetermijnmaatregelen die nodig zijn maar waar vaak op wordt ingeschoten. Het is belangrijk dat het geld wordt gebruikt waarvoor het dient. Hebt u zicht op cijfers die aantonen of de middelen al dan niet worden aangewend waarvoor ze dienen, namelijk rioleringsprojecten?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, bedankt voor uw antwoord. Zoals de heer Danen al zei, toont u daar enige bezorgdheid over.

Droogte en wateroverlast zijn aan elkaar gekoppeld. Mevrouw De Vroe geeft aan dat het mogelijk moet blijven om te bouwen in gebieden waar er wateroverlast zou kunnen zijn. De natuur is echter niet tegen te houden. We hebben periodes dat het misschien wat droger is en dat ook bronnen droogvallen. Daar wordt dan ook minder op gelet en minder rekening mee gehouden in bouwplannen. Ik vind dat we sowieso niet moeten bouwen op watergevoelige gebieden en ook niet die mogelijkheid moeten geven. Er kan afgedamd worden, maar de natuur is niet tegen te houden. Als de natuur zijn weg vindt, dan gaat het alle kanten uit en weet je op voorhand niet waar er al dan niet ingegrepen moet worden.

Het klopt dat gemeenten niet zo veel oog hebben voor droogte en het opvangen van water. In voorbereiding op het Instrumentendecreet hebt u aangegeven dat gemeenten een belangrijke pion zijn om dat door te voeren. In welke mate zult u steden en gemeenten controleren op het feit dat ze akkoord gaan dat watergevoelige gebieden verkaveld en bebouwd worden? De gemeenten hebben natuurlijk voordeel bij meer bebouwing. Ze hebben daar onroerende voorheffing en belastingen van. Ze zullen dus eerder geneigd zijn om iets toe te geven dan iets te verbieden.

De laatste tijd gebeurt er meer inbreiding, wat goed is. Dat houdt ook in dat er een groot probleem kan ontstaan met oudere rioleringen op het eind van het traject, verschillende kilometers van het project dat ontwikkeld zal worden. We merken ook dat gemeenten die rioleringen aanleggen, niet ontkoppelen. Ze leggen dus geen dubbel systeem aan omdat ze de financiën niet hebben. U hebt met de regering een fijne bijdrage geleverd aan het begin van de legislatuur door gemeenten, ook op het platteland, wat extra financiën toe te kennen, maar dit is onvoldoende om extra riolering of verbetering van de riolering te bewerkstelligen. Wat zult u doen ten aanzien van gemeenten om daar voldoende zicht op te krijgen en op die manier problemen in de toekomst te vermijden?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Bedankt voor uw antwoord, minister. Het hemelwaterplan is belangrijk. Overlast en tekort gaan hand in hand. De cijfers die ik daaromtrent opvroeg, wijzen dat ook uit. Ik maak me daar toch wat zorgen over. 53 gemeenten vinden het niet nodig om een basishemelwaterplan op te stellen. U gaf al aan dat er effectief ingezet wordt op het duidelijk maken van het belang van die hemelwaterplannen. Dat is een stap om die gemeenten al te counteren. Maar wordt er voor degenen die wel een hemelwaterplan hebben, hetzij een basishemelwaterplan, hetzij in detail, ook voorzien dat er afstemming is tussen de gemeenten? De maatregelen die de ene gemeente neemt, kunnen immers een impact hebben op de buurgemeenten of zelfs verder gelegen gemeenten. Op welke manier wordt daar opvolging aan gegeven? En in welke mate wordt er opgevolgd of de opgestelde hemelwaterplannen voldoende efficiënt zijn?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik heb bij mijn aantreden al aangegeven dat water een heel belangrijk onderdeel is van het beleid, naast afval toch een van de belangrijkste. Ik vind dat daar in het verleden te weinig aandacht op gevestigd werd. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor droogte. We hebben de afgelopen drie jaar drie heel zware droogtes gehad. Dat heeft natuurlijk ook deels te maken met de klimaatverandering. Ik zie op het veld, of het nu gaat over de waterbedrijven of de anderen, dat er eigenlijk nog te weinig nagedacht is over hoe we op lange termijn omgaan met droogtes en met pieken. Maar we hebben een goed regeerakkoord. Ik ben zeker van plan om, als het over water gaat, de lat heel hoog te leggen.

Collega Danen, ik ben het ermee eens dat het nog niet goed zit met de hemelwaterplannen. Iedereen probeert natuurlijk zijn best te doen bij de lokale besturen. We zijn ze nu aan het bekijken en evalueren. En we gaan bijsturen waar dat nodig is. Die oefening loopt op dit moment.

Wat de saneringsbijdragen en zo meer betreft, kan ik de exacte cijfers op dit moment nog niet meegeven. Er is een ontwerprapport, dat nog in bespreking is met de gemeenten. De indicaties die we daar zien over de verhouding van de saneringsbijdrage tot de rioleringen, wijzen op een positieve trend. Ik kan de exacte cijfers nog niet meegeven, omdat het over een ontwerprapport gaat. Zodra dat definitief is, wil ik daar zeker op antwoorden.

Collega Pieters, ik stel voor dat u uw vraag over de financiering van de lokale besturen aan de bevoegde minister stelt.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Ik wil nog even reageren op collega Pieters. Ik heb inderdaad gezegd dat het moet kunnen, bouwen in gevoelige gebieden. Ik verwijs graag naar de resolutie van juli 2011, waar ik daarnet ook al kort naar verwees, waarbij wij als oppositiepartij initiatiefnemer waren om een verenigde commissie omtrent de wateroverlastproblematiek in het leven te roepen. Op 7 juli is daar een resolutie uit voortgekomen met een hele resem maatregelen waarvan we vonden dat de Vlaamse overheid die diende te nemen. Ik wil u suggereren om dat zeker eens door te nemen.

De waterproblematiek is uiteraard een heel brede problematiek: het eerst vasthouden, dan bergen en dan afvoeren. Ondertussen is er heel wat gebeurd. De minister heeft daarnet verwezen naar de signaalgebieden enzovoort. Dat zijn de ruimtes waarin we moeten bufferen en ruimte geven aan water. Als ik zeg dat er nog moet kunnen worden gebouwd op een waterrobuuste manier, is dat uiteraard in gebieden waar er nu al bewoning is en waar er percelen zijn. Daar moet dat zeker kunnen. Ruimte aan water geven, is heel belangrijk. In de resolutie van 7 juli 2011 valt de brede scope van de maatregelen die we hebben meegegeven, volledig te lezen.

Minister, ik denk dat er nog heel wat werk aan de winkel is wat dat betreft. Ik heb de resolutie ook nog even doorgenomen. Ik zou het heel fijn vinden mocht u als minister van Milieu even de tijd nemen om deze problematiek door te nemen, want van de vorige minister kregen we op regelmatige basis een evaluatie van de stappen die vooruit gezet werden. Het zou eigenlijk wel interessant zijn om te zien wat de stand van zaken is sinds de laatste evaluatie die we kregen, betreffende de uitvoering van die resolutie.

De voorzitter: Collega De Vroe, ik denk dat dat laatste een goed idee is. Het sluit trouwens aan bij de plannen die we heel in het begin van de legislatuur gemaakt hadden om rond een aantal thema's commissievergaderingen te houden, zodat we niet elke week over dezelfde thema's een klein stukje van de puzzel belichten en beantwoord zien. Dat lijkt inderdaad ook een van de thema's die we zouden kunnen

aansnijden. Maar ik denk dat we over die thema's eerst eens moeten overleggen met het kabinet en dan met het Bureau.

Op 24 maart komt er een aankondiging van de minister over haar bosaanpak. Laten we dan bekijken wat we nog kunnen uitzetten en dan wat dieper op de inhoud werken, zonder altijd opnieuw op hetzelfde te moeten terugkomen en op onvolledige antwoorden, gelet op de vooruitgang van de werkzaamheden op het kabinet. Dat gaat de minister ook toelaten om te werken, in plaats van altijd opnieuw gedeeltelijke antwoorden te moeten formuleren.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Bart Claes aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het onderzoek van de VAB naar de criteria voor de toegang tot de lage-emissiezone (LEZ)
– 1626 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, ik heb opnieuw een vraag over de lage-emissiezones (LEZ's). In het verleden heb ik u al vragen gesteld over de toch wel vrij grote sociale impact van die lage-emissiezones op onze automobilisten. U counterde mijn argumenten steeds door te verwijzen naar de luchtkwaliteit, die uiteraard belangrijk is. U vond ook dat de lage-emissiezone een goed instrument waren om die luchtkwaliteit te verbeteren, lage-emissiezones die oudere auto's willen bannen uit de stadscentra en daarvoor rekening houden met het bouwjaar, of meer bepaald de euronorm van die wagens.

Maar uit onderzoek dat de mobiliteitsorganisatie VAB onlangs heeft gedaan, blijkt nu dat de euronorm van dieselwagens geen of amper invloed heeft op de hoeveelheid fijn stof die werkelijk wordt uitgestoten door die wagens. Ze hebben met een moderne fijn stofdeeltjesteller ongeveer 150 personenwagens met dieselmotor gecontroleerd om zo eens de werkelijke hoeveelheid fijn stofuitstoot te meten. Daaruit blijkt dat auto's met euronorm 4 en euronorm 5 ongeveer evenveel fijn stof en roet uitstoten, op voorwaarde dat de roetfilter in goede staat is. Dat is wel opmerkelijk, omdat dieselwagens met euronorm 4 – dat zijn vaak nog vrij recente wagens – uit de lage-emissiezones geweerd worden, tenzij ze een dagpas betalen. Maar dieselwagens met euronorm 5 hebben wel vrij toegang tot die lage-emissiezones, voorlopig althans. Dit dus terwijl de werkelijke uitstoot van roet en fijn stof volgens het onderzoek van VAB ongeveer gelijk is. Volgens VAB worden zo onterecht ongeveer 142.000 van die dieselwagens met Euronorm 4 uit de lage-emissiezones in Vlaanderen geweerd.

Minister, bent u bereid om andere normen inzake die lage-emissiezones uit te werken, eventueel in samenspraak met de stadsbesturen van Antwerpen en Gent, om zo deze wagens alsnog gratis toegang te geven tot die lage-emissiezones?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik wil wel duidelijk stellen dat ik het niet eens ben met de interpretatie die u geeft aan de resultaten van dit onderzoek. Misschien is het nuttig om de mensen van VAB hier eens uit te nodigen om hen te laten uitleggen wat het onderzoek eigenlijk stelt. Uit de VAB-studie blijkt niet dat de Euronorm geen of nauwelijks invloed heeft op de hoeveelheid fijn stof die wordt uitgestoten, voor alle duidelijkheid.

VAB stelt wel dat er geen verschil is in de fijnstofuitstoot tussen een Euro 5-dieselvoertuig en een Euro 4-dieselvoertuig met een goed werkende roetfilter. Maar de studie stelt ook dat het aantal Euro 4-dieselvoertuigen met een goed werkende roetfilter slechts een op de vijf is, terwijl dat bij een Euro 5 veel hoger ligt, omdat vanaf dan de constructeurs verplicht waren een roetfilter in te bouwen. Vanaf Euro 6 is er volgens deze studie nog een verdere verbetering merkbaar in de uitstoot van het aantal fijnstofdeeltjes.

Ik zie dan ook geen reden om een ander criterium dan de euronorm te hanteren. De euronorm geeft de maximale toegelaten uitstoot weer van een voertuig, waarbij de normen voor diesel en benzine verschillend zijn. De euronorm bepaalt ook volgens welke testcyclus het voertuig werd gemeten. Het is een Europees vastgesteld duidelijk criterium en het best beschikbare criterium waarover we beschikken. Het kent inderdaad een aantal nadelen, denk aan het probleem van de hogere reële NOx-emissies bij dieselvoertuigen, maar heeft ook belangrijke voordelen. Zo wordt dit criterium ook in alle andere Europese LEZ's gehanteerd en is de euronorm voor elk voertuig gekend zodra het op de Europese markt is gebracht.

Dit betekent niet dat ik de VAB-studie niet waardevol vind. Integendeel. Zoals u ongetwijfeld weet, ben ik een groot voorstander van het aanpakken van roetfilterfraude. VAB heeft in zijn studie aangetoond dat we in Vlaanderen hier werk van moeten en kunnen maken. De test, die in het VAB-onderzoek werd gebruikt, is eerder onderzocht in een recente studie van GOCA (Groepering van erkende ondernemingen voor autokeuring en rijbewijs) en blijkt een succesvolle testmethode waarmee we in keuringscentra gevallen van slecht werkende roetfilters en roetfilterfraude kunnen detecteren. Om deze test in te voeren, is een wijziging nodig van het wetgevend kader inzake voertuigkeuring, wat onder de bevoegdheid van mijn collega minister Peeters valt.

In het begin zei u ook dat de lage-emissiezones oude wagens viseren. Dat is niet juist. Het is echt belangrijk dat u de juiste dingen zegt, mijnheer Claes. Benzine-wagens tot 25 jaar oud zijn toegelaten in de LEZ's. Als u hier nu poneert dat geen enkele oude wagen is toegelaten, dan klopt dat niet. Jawel, dat hebt u in het begin wel gezegd, want ik luister zeer goed naar uw zinnnetjes en naar wat u zegt, en ik vind het belangrijk dat u ook de juiste dingen zegt. Als u zegt dat in de LEZ's geen enkele oude auto binnen mag, dan klopt dat niet. Dat is pertinent onjuist, want oude benzine-wagens tot 25 jaar oud, en zoek maar op hoeveel die wagens kosten, mogen daar wel binnen.

Ik volg ook wat u allemaal op uw sociale media beweert. Het zou goed zijn dat u de juiste informatie zou geven, en geen informatie die gewoon niet klopt en gewoon onjuist is. Ik vind dat volksvertegenwoordigers toch ook een belangrijke voorbeeld-functie hebben en ik vind het ook uw taak om de burger goed te informeren. Als u binnenkort aan mij komt zeggen dat ik de LEZ in Gent of Antwerpen moet sluiten, dan weet u ook dat dat niet gaat. Die bevoegdheid ligt bij de lokale besturen. Diegenen die dat willen doen, kunnen daarmee beginnen. U zult binnenkort waarschijnlijk aan mij vragen om daarin tussen te komen, maar u weet ook dat dat niet gaat.

Het is belangrijk dat u uw achterban op een correcte manier informeert: wat mag wel in een LEZ en wat mag niet. Een oude benzine-wagen van 25 jaar oud mag wel in zo'n zone.

De voorzitter: U hebt een misverstand rechtgezet.

De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, ik heb niet beweerd dat u de LEZ in Gent en Antwerpen kunt aanpassen, maar het Kaderdecreet is wel een Vlaamse bevoegdheid. Dat kunnen we hier wel aanpassen, en dat is mee uw bevoegdheid.

U verwees naar de studie van VAB. U gaat daar niet volledig mee akkoord en zegt dat het niet allemaal waar is. Wel, VAB zegt dat 142.000 van die dieselwagens met euronorm 4 ten onrechte uit de lage-emissiezone worden gezet. Ik heb nooit gezegd dat oude wagens niet welkom zijn in een lage-emissiezone. Ik heb wel gezegd dat veel oude wagens, en zelfs vrij recente wagens, niet langer welkom zijn in de lage-emissiezones. Concreet gaat het over meer dan 1,2 miljoen wagens die werden ingeschreven in dit land, die elk jaar de keuring doorstaan en nog wel op de wegen mogen rijden, maar blijkbaar niet in bepaalde steden.

U zei daarnaast dat de euronorm nog altijd een goede parameter is inzake de lage-emissiezone, terwijl het onderzoek van VAB heeft aangetoond dat de roetfilter veel belangrijker is en die houdt weinig verband met de euronorm. Ik heb u in het verleden al gezegd dat de parameter die de lage-emissiezones gebruiken eigenlijk totaal verkeerd is. Er wordt enkel gekeken naar die euronorm, naar het bouwjaar van die auto's en niet naar hoeveel er effectief wordt gereden met die wagens binnen een lage-emissiezone.

Minister, daarenboven blijkt uit deze studie van VAB dat de hoeveelheid fijn stof niets te maken heeft met die euronorm, maar alles met de aanwezigheid van een roetfilter in goede staat. Ik moet mijn vraag herhalen: vindt u het nog nuttig om die lage-emissiezones op deze manier in stand te houden? Of zouden we niet beter afstappen van dit systeem, dat eigenlijk op weinig tot niets is gebaseerd?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het is een interessant onderwerp, dat hier nog vaak aan bod zal komen.

Mijnheer Claes, het is niet aan ons om elkaar te controleren. Ik vind uw interpretatie van de studie van de mensen van VAB wel vreemd. Zij zeggen dat de dieselwagens met een motor met euronorm 5, waarvan de roetfilter niet werkt, eigenlijk ook niet in de LEZ zouden mogen. Dat is wat zij zeggen. Ze roepen het beleid op om stappen te zetten om roetfilterfraude tegen te gaan. Dat is wat zij zeggen. En dat steun ik ook. Dat lijkt mij belangrijk. Want anders creëer je een vals gevoel van veiligheid en een vals gevoel van gezondheid. Want het lijkt er inderdaad op dat een wagen met euronorm 5 zonder of met een defecte roetfilter honderden keren meer vervuult dan een dieselwagen met roetfilter. Het is dus in het belang van ons allen om ervoor te zorgen dat die roetfilterfraude wordt aangepakt.

Ik heb minister Weyts in het verleden daarover een paar keer ondervraagd. Ik heb begrepen dat hij stappen heeft gezet om een regelgevend kader te creëren om die keuringscentra beter uit te rusten, zodat je krijgt wat je verdient. Wat bedoel ik daarmee? Op dit moment worden fraudeurs eigenlijk beloond en dat moeten we vermijden. Minister, ik hoop dat u samen met minister Peeters en met de andere gewesten aan de slag gaat om dat aan te pakken.

Vorige week heb ik een vraag ingediend bij minister Peeters, maar wegens de veelheid aan vragen is die deze week niet aan bod gekomen. Volgende week zal ik haar ondervragen over dit thema, aangezien het eigenlijk haar bevoegdheid is.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ook ik wil hier wat vraagtekens bij plaatsen. Het onderzoek van VAB bevestigt eigenlijk wat wij al zeggen sinds het invoeren van die lage-emissiezones, namelijk dat dat euronormsysteem geen nauwkeurig systeem is om de uitstoot van wagens in te schatten. Die oude diesels zijn niet noodzakelijk allemaal slechter dan de nieuwe en de nieuwe diesels zijn niet noodzakelijk goed om in een lage-emissiezone rond te rijden. Dan is het toch de vraag of dat wel een goed criterium is.

Bovendien – dat zit niet mee in het onderzoek, maar moeten we volgens mij toch mee in overweging nemen als we nadenken over die lage-emissiezones – zijn het net die oude dieseltjes die vaak niet intensief worden gebruikt, maar wel, zodra ze gebruikt worden door de spreekwoordelijke bomma die haar vriendin gaat bezoeken in het rusthuis, een forse boete moeten betalen. Dat zijn net die oude dieseltjes. En wie wordt er op die manier getroffen? De eigenaars van die oude dieseltjes en dat zijn niet meteen de hoogste inkomens, maar eerder de sociaal zwakkere groepen.

Minister, mijn vraag is – we hebben ze hier al eerder gesteld –: bent u het er niet mee eens dat we beter zouden stoppen met die lage-emissiezones op die manier in te vullen en dat we beter zouden inzetten op een aanmoedigingsbeleid? Ik weet dat het aan uw collega van Mobiliteit is om ervoor te zorgen dat de mensen naar het openbaar vervoer willen in plaats van er zo snel mogelijk van weg te lopen. We moeten naar een uitdoofbeleid voor die oude diesels: ervoor zorgen dat de mensen die die auto nog een klein beetje gebruiken dat kunnen blijven doen, maar dat er geen nieuwe in gebruik worden genomen.

De studie wijst duidelijk op de verantwoordelijkheid van de producenten. De roetfilters moeten in orde zijn. We moeten daar effectief meer op toezien.

Minister, zouden we niet beter inzetten op die zaken in plaats van te blijven vasthouden aan die lage-emissiezones die, zo blijkt, telkens opnieuw asociaal zijn, elitair en ook contraproductief? Want er is geen enkele maatregel die zoveel mensen in het harnas jaagt tegen het milieubeleid van de lage-emissiezones op dit moment. Ik denk dat we het beter over een andere boeg zouden gooien.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik ga de discussie niet opnieuw beginnen. Ik hoor iedereen zeggen: schaf die lage-emissiezone af. Oké, geef dan uw alternatief. Wat is het alternatief? Geen auto's in de stad? Ik heb van in het begin gezegd dat ik het systeem ga evalueren. Dat is ook wat ik gevraagd heb aan de diensten, namelijk om het systeem eens objectief te bekijken. Het bestaat nu in Antwerpen en in Gent. Ik denk dat dat wel zinvol is. We kunnen er alleen maar uit leren wat we beter kunnen doen. Maar ik vind het nog belangrijker dat we in dit debat de correcte informatie meegeven. We weten allemaal dat de lage-emissiezone nut heeft in bepaalde straten waar er veel roet wordt uitgestoten en het niet weg kan. Dan heeft het wel degelijk zin. Dat blijkt ook uit de metingen. Laten we de evaluatie afwachten en zien wat die geeft.

Nogmaals, aangaande die VAB-studie wil ik benadrukken dat het belangrijk is dat de correcte informatie wordt meegegeven. Collega Danen heeft het ook aangehaald: uit de studie blijkt niet dat de euronorm geen of nauwelijks invloed heeft op de hoeveelheid fijn stof die wordt uitgestoten. VAB stelt dat er geen verschil is in fijnstofuitstoot tussen een euro 5-diesellootvoertuig en een euro 4-diesellootvoertuig met een goed werkende roetfilter, maar de studie stelt ook dat het aantal euro 4-diesellootvoertuigen met een goed werkende roetfilter maar een op de vijf is. Dat is wel belangrijke informatie, mijnheer Claes, die heel duidelijk in de studie staat. Ook de roetfilterfraude aanpakken staat daarin. Dat is de bevoegdheid van minister Peeters maar ik ben ervan overtuigd dat zij ook vindt dat we daarmee aan de slag moeten gaan.

Voor de rest ga ik de discussie over de lage-emissiezones niet opnieuw openen. Ik doe die evaluatie. Ik wacht af wat dat geeft aan concrete cijfers. Het is niet zo dat alle mensen die arm zijn een wagen hebben, helaas. Uit eerdere cijfers blijkt dat maar een op de drie een wagen heeft. Laten we zodra de evaluatie is gebeurd, het debat op een onderbouwde manier voeren. Mijnheer Claes, deze vraag gaf mij de

gelegenheid duidelijk te stellen hoe de VAB-studie dat criterium van de euronorm ziet en dat u daar niet zomaar uw interpretatie aan kan geven.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): We kijken er al naar uit om VAB eens uit te nodigen in de commissie. We zullen dat voorstellen in de regeling der werkzaamheden. We kijken ook uit naar de evaluatie van de lage-emissiezones die u hebt besteld, minister. Ik heb gezegd dat de euronorm weinig te maken heeft met de uitstoot van fijn stof maar alles met de roetfilter, maar toch blijft de euronorm gebruikt worden als enige parameter voor de lage-emissiezones. De euronorm kijkt ook niet naar hoeveel er effectief met die auto wordt rondgereden in de lage-emissiezone. De persoon die met zijn oude wagen die niet voldoet aan de normen een keer naar de stad komt, wordt op de bon gegooid, maar de persoon die met een meer recente wagen die nog vrij binnen mag in de lage-emissiezone elke dag 20 kilometer in het centrum van Antwerpen komt rondrijden, wordt gerust gelaten, terecht overigens. Dat is toch een enorme scheeftrekking. U wordt altijd een beetje kwaad als ik hier een vraag stel over de lage-emissiezone en u zegt dat ik de feiten niet correct weergeef. Wel, het zou u sieren om als minister de bezorgdheden en de bezwaren van de meer dan 1 miljoen burgers die niet meer met hun auto binnen mogen in twee van onze grootste steden in Vlaanderen, eindelijk eens serieus te nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over kleine en middelgrote windmolens – 1631 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Eerst wil ik duidelijk zeggen dat wat mij betreft tal van hernieuwbare-energiemethodes nuttig en nodig zijn om onze mix van hernieuwbare energie vorm te geven. Ik vind wel dat op die plekken waar een grote windmolen kan en mag, die te verkiezen is boven een kleine of middelgrote windmolen. Ik zou niet willen dat kleine of middelgrote windmolens grote molens kannibaliseren.

Naar aanleiding van de opheffing van de omzendbrief Beoordelingskader voor de inplanting van kleine en middelgrote windturbines, van 2016, heb ik de toenmalige minister van Energie tijdens de commissievergadering van 4 oktober 2017 een vraag om uitleg gesteld over kleinschalige windturbines. Hij heeft toen geantwoord dat hij overleg met het beleidsdomein Omgeving zou plegen om de wenselijkheid van een nieuwe omzendbrief na te gaan. Het was toen zijn bedoeling tot een nieuw kader te komen dat de plaatsing van kleinschalige windmolens zou faciliteren. Verder heeft hij toen meegedeeld dat een op een onrendabele topberekening gebaseerd steunmechanisme zou worden vervangen door een eenmalige investeringssteun voor kleinschalige windturbines.

Een nieuwe omzendbrief die een duidelijk kader creëert waarbinnen de ontwikkeling van kleinschalige windturbines mogelijk is, is er nog steeds niet, maar in april 2019 heeft het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie betreffende het stimuleren van kleinschalige windturbines unaniem goedgekeurd.

De resolutie roept op om het beleidskader en de vorige omzendbrief aan te passen met het oog op een uniforme en eenduidige typologie die aan de omgevingsvergunning is aangepast en die een duidelijke leidraad voor de ontwikkeling van kleinschalige windturbines vormt. De resolutie roept ook op om het ruimtelijk

beleid en het energiebeleid te laten inspelen op de mogelijkheden van kleinschalige windturbines voor kmo's, voor appartementsgebouwen en voor afgelegen woningen. De resolutie vraagt hiervoor met alle stakeholders in overleg te treden en om verbeterpunten voor het beleid inzake kleinschalige windturbines in kaart te brengen.

Minister, in de beleidsnota Omgeving voor de periode 2019-2014 stelt u dat de regelgeving met betrekking tot de ruimtelijke impact van de plaatsing van windmolens zal worden aangepast. Betreft deze aanpassing ook de regelgeving inzake de kleinschalige windturbines?

Bent u van plan een nieuwe omzendbrief op te stellen die een duidelijk kader creëert waarbinnen kleinschalige windturbines kunnen worden ontwikkeld? Zo ja, wanneer mag die omzendbrief dan worden verwacht?

Welke aanbevelingen of punten in de resolutie betreffende het stimuleren van kleinschalige windturbines zult u in uw beleid integreren? Welke maatregelen zijn al genomen of zijn al gepland om de plaatsing van kleinschalige windturbines te stimuleren? Welke initiatieven zijn al genomen of zijn al gepland om de beoordeling van aanvragen voor kleinschalige windturbines voor alle Vlaamse gemeenten te uniformiseren?

In december 2018 en in maart 2019 is een call voor kleine en middelgrote windmolens gelanceerd. In totaal werd toen aan respectievelijk 14 en 23 projecten een investeringssteun toegekend. Wordt een nieuwe call gelanceerd? Wanneer wordt deze call verwacht? Zal de investeringssteun op dezelfde manier worden toegekend? In welk budget is voorzien voor deze nieuwe call?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De in de beleidsnota vermelde aanpassing van de regelgeving betreft geen aanpassing voor kleinschalige windturbines. Het gaat immers om de aanpassing van de bepalingen omtrent de bevoegdheidsverdeling voor grotere windturbines. Dit past in de globale evaluatie van het Omgevingsvergunningsdecreet. Ik heb het daarover vandaag in mijn antwoord op een andere vraag om uitleg.

Conform de vigerende regelgeving, kunnen kleinschalige windturbines nu worden vergund. Er is bijgevolg geen noodzaak om een nieuwe omzendbrief op te stellen. Wel kunnen we voorzien in steunmaatregelen. Ik kom daar nog op terug.

Wat de ondersteuning van kleine en middelgrote windturbines betreft, is gekozen voor een systeem van investeringssteun in de vorm van een concurrentiële biedprocedure voor vermogens per turbine tussen 10 kilowattuur en 300 kilowattuur. Deze vermogensklasse biedt veel potentieel. Daarbij geeft het steunsysteem, naast de ondersteuning van de marktintroductie van deze technologie, aandacht aan de kwaliteitsvolle toepassing ervan. De overheid volgt de met het steunsysteem gerealiseerde projecten op door middel van een jaarlijkse rapportering. Deze gegevens zullen verdere inzichten in de praktijktoepassing van deze technologie geven. Daarnaast is in het steunmechanisme een kwaliteitsborging ingebouwd. Op basis van een onderzoek door de Universiteit Gent is een tool ontwikkeld die toelaat een kwaliteitsvolle inschatting te maken van de elektriciteitsopbrengst op de locatie. Daarnaast wordt een ontwikkelaar gestimuleerd om te voldoen aan de geldende internationale standaarden inzake de vermogensprestatie van de turbines. We voorzien in een investeringssteun voor kleine en middelgrote windturbines met een vermogen tussen 10 kilowattuur en 300 kilowattuur. In een concurrentiële biedprocedure wordt het ondersteuningsbudget over de in aanmerking komende projecten verdeeld op basis van het uitgebracht bod. Dit gebeurt op basis van de verhouding tussen de aangevraagde steun en de verwachte jaarlijkse energieopbrengst. Het

laagste bod wordt eerst betoelaagd en dit tot het budget is uitgeput. Op deze wijze kan het budget kostenefficiënt worden verdeeld.

Welke initiatieven zijn er al genomen of zijn er gepland om de beoordeling van aanvragen voor kleinschalige windturbines te uniformiseren? Elke vergunning-verlenende overheid zou voor elke aanvraag voor een omgevingsvergunning de impact op de omgeving en de goede ruimtelijke ordening moeten toetsen. Bij een dergelijke evaluatie hoort onder meer de beoordeling wat betreft hinder, geluid en slagschaduw. Inzake de ruimtelijke inpasbaarheid wordt gekeken naar de ligging. De ligging in bijvoorbeeld een ankerplaats of in een landschappelijk waardevol gebied kan een weigeringsgrond voor een dergelijke kleinschalige windturbine zijn. De afweging tegenover de zogenaamde goede plaatselijke ruimtelijke ordening moet dus steeds worden gedaan. Op dit ogenblik vormt de regelgeving reeds een uniform en vrij uitvoerig uitgewerkt kader waarbinnen de gemeenten dergelijke vergunningsaanvragen autonoom en met oog voor een voldoende motivering kunnen behandelen.

Momenteel doorlopen we de laatste procedurestappen voor de lancering van een derde call voor investeringssteun voor kleine en middelgrote windturbines. We verwachten de call te kunnen openen op 16 maart. De wijze van toekenning van de steun is vastgelegd in het Energiebesluit. We beoordelen en rangschikken de projecten in deze derde call dan ook opnieuw op basis van de verhouding tussen de gevraagde steun en de verwachte jaarlijkse elektriciteitsopbrengst. Het geplande budget bedraagt 1 miljoen euro.

Voor 2021 plannen we om de huidige call 'kleine en middelgrote windturbines' te verruimen naar middelgrote projecten. Op deze wijze kunnen we kostenefficiënt een groter budget verdelen over de beste projecten. Het aanbestedingssysteem wordt gefinancierd vanuit het Energiefonds waardoor de factuur van de verbruikers niet stijgt.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik denk dat het goed is om over windenergie een aparte thematische commissie te houden in de volgende maanden zodat we daar niet elke week een of twee vragen over hebben.

Minister, hebt u lessen getrokken uit de vorige calls voor kleine en middelgrote windmolens? Zo ja, welke zijn dat dan? Hoe voorkomt u dat een kleine of middelgrote windmolen een grote kannibaliseert, met andere woorden dat er een kleinere wordt geplaatst waar een grote zou kunnen? Dat zou natuurlijk bijzonder jammer zijn omdat de goede plekken voor windmolens in Vlaanderen niet zo dik gezaaid meer zijn.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijnheer Danen, ik dank u voor de vraag. Dit is een initiatief op basis van een conceptnota en een resolutie uit de vorige legislatuur die u toen ook mee ondersteund hebt. Het is dan ook goed om daar een opvolgingsvraag over te stellen.

Minister, ik vind vooral uw antwoord op de derde vraag goed, want dat was een van de pijnpunten die zijn bovengekomen, namelijk de kwaliteitscontrole. We moeten werken met een hoge standaard en een kwaliteitsvolle toepassing. Ik ben blij dat daarmee rekening zal worden gehouden in de call en dat dit een parameter is.

Ik vind het goed dat ook zon in de toekomstige calls opgenomen zal worden.

Ik heb geen probleem met de vraag van de heer Danen om in de toekomst alle vragen met betrekking tot windenergie te bundelen en er een gedachtewisseling over te organiseren.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik sta open voor alles. De reden dat we de call zullen uitbreiden, is omdat we vandaag zien dat projecten die niet veel opbrengen heel veel kosten. Dat is de reden waarom we vanaf 2021 plannen om de huidige call ook te verruimen naar middelgrote projecten.

Er zijn al heel wat vragen geweest in deze commissie. We moeten ook nog een windplan opstellen. De suggestie van de heer Danen om in deze commissie alles op een rijtje te zetten, vind ik goed. Dat is nodig als we vooruit willen gaan met de doelstelling die we hebben onderschreven. Ook op het vlak van ruimtelijke ordening moeten kijken waar we al die windmolens zullen zetten. We moeten ook kijken welke projecten een goede elektriciteitsopbrengst hebben en welke we subsidiëren. We moeten dus alle elementen samen bekijken en dan kunnen we ook aan de slag met dat windplan.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik omarm de kwaliteitstoets die er zal komen. Ik heb u een tijdje geleden al een paar schriftelijke vragen gesteld over de kostprijs van kleine en middelgrote windmolens. Ik vond het interessant om die gegevens te krijgen. Soms is het inderdaad nogal duur. Het is goed om die oefening eens globaal te maken. Maar nogmaals, we moeten allemaal samenwerken om ervoor te zorgen dat onze hernieuwbare-energiemix zo optimaal mogelijk wordt. Wij willen daar graag aan meewerken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verdere uitwerking van het systeem van garanties van oorsprong voor groen gas – 1571 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik heb een vraag over het systeem van garanties van oorsprong voor groen gas, dat we hier in mei vorig jaar decretaal mogelijk hebben gemaakt. Daarbij zijn een aantal opdrachten bedeed aan de Vlaamse Regering, en uiteindelijk ook aan de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG), als coördinator. Ook Fluxys heeft daarin een rol, om die markt met garanties van oorsprong te gaan ontwikkelen.

Dat is een omzetting van een Europese richtlijn, waarbij we ook het voorbeeld volgen van andere lidstaten en buurlanden. In Nederland is op basis van het systeem van garanties van oorsprong voor groen gas al een hele markt ontwikkeld. De doelstelling is om dat ook in Vlaanderen mogelijk te maken. Dat was ook opgenomen in het ondernemingsplan van de VREG, om dit jaar met dat systeem van start te gaan. Er blijven wel nog een aantal vragen uit de markt komen, minister, om hiermee aan de slag te gaan.

Hoeveel installaties zijn er op dit moment actief om groen gas te injecteren in het aardgasnet? Om welke hoeveelheden, overeenkomstig het aantal garanties van oorsprong, zou het gaan? Op welke basis is dat geproduceerd: biomethaan, groene waterstof of synthetisch gas? Welke initiatieven zult u nemen om de productie van groen gas te stimuleren? Hoe ver staat het met de plannen om op termijn te voorzien dat de garanties van oorsprong ook binnen Europa verhandelbaar zouden kunnen

worden, zoals nu al het geval is met de garanties van oorsprong voor elektriciteit? Werkt u aan een verplichting om de herkomst van het geleverde gas te vermelden op de factuur? Dat zou immers ook een wezenlijk element kunnen zijn van sensibilisering en voor de marktintroductie van het groene gas. Overweegt u een verplichte minimale hoeveelheid bijgemengd groen gas voor gasleveranciers?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Momenteel zijn er nog geen installaties erkend. De productieregistratoren werken momenteel nog de rekenmethode uit. Fluxys heeft ook al een online aanvraagformulier ontwikkeld, dat momenteel wordt getest. Er worden ook nog webpagina's opgemaakt die de nodige toelichtingen bevatten. Volgens de administratie zal in het voorjaar de verdere uitwerking van het uitvoeringskader voldoende ver zijn gevorderd om een aanvraag te kunnen indienen. Momenteel zijn er dus ook nog geen garanties van oorsprong toegekend.

Op dit ogenblik wordt de productie van biogas vooral gestimuleerd via de toekenning van groenestroom- en warmtekrachtcertificaten. Via de groenestroomcertificaten wordt jaarlijks ongeveer 60 miljoen euro steun toegekend voor toepassingen waar biogas geproduceerd wordt. Er zijn ook een vijftal pilootprojecten waarvoor investeringssteun is toegekend in het kader van de call groene warmte, luik biomethaan. Daar is ook 4 miljoen euro steun aan toegekend. De nood aan en de kostenefficiëntie van nieuwe initiatieven zal sowieso worden onderzocht in het kader van het Warmteplan 2025, waarover eerstdaags het overleg wordt opgestart met de stakeholders via de Stroomgroep Hernieuwbare Energie.

De verhandeling van garanties van oorsprong tussen lidstaten vereist een betrouwbaar controlesysteem, om te vermijden dat garanties van oorsprong verschillende keren kunnen worden verkocht en het vertrouwen in het systeem zou verdwijnen.

De vermelding op de factuur is in het Energiebesluit niet voorzien. Begin 2019 was daarvoor de motivatie dat eerst een werkend systeem van garanties van oorsprong voor groen gas en groene warmte moest worden uitgewerkt. In een volgende fase, na evaluatie, kan dat daar dan eventueel aan gekoppeld worden.

De bijmenging van groen gas op het net vraagt een verdere grondige afweging. In de eerste plaats is groen gas een breed begrip, zowel wat betreft de duurzaamheid als de kwaliteit. Vaak wordt gesproken over biogas, biomethaan en waterstof. Biogas kan ofwel ter plaatse verbruikt worden in een gasmotor of een boiler, of kan opgezuiverd worden tot biomethaan.

Biomethaan en waterstof kunnen technisch gezien ook geïnjecteerd worden op het gasnet. Inzake waterstof zijn er nog wel technische studies lopende. Biomethaan is in Vlaanderen in een te beperkt volume aanwezig om nog van een significant bijmengpercentage te kunnen spreken, en deze projecten hebben zoals vermeld ook reeds steun gekregen.

Daarbij dienen we goed voor ogen te houden dat biomethaan en waterstof geen energiebronnen zijn, maar energiedragers. Er wordt dus energie verbruikt om ze te produceren.

Over de opportuniteit van een eventuele bijmenging van groen gas op het net, ben ik in overleg met de sector. Die voert hieromtrent momenteel een aantal studies uit. Mede op basis van deze studies zal de opportuniteit worden beoordeeld. Het regeerakkoord vermeldt immers dat we elke maatregel grondig zullen becijferen naar kostenefficiëntie en bijdrage aan de doelstellingen van het Energie- en Klimaatplan.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank u wel. Kostenefficiëntie is altijd al de leidraad geweest van het beleid, het is goed dat dat zich ook op die manier doorzet, minister. De garanties van oorsprong in dezen staan natuurlijk nog in de kinderschoenen. De vraag was hier vooral om te bekijken hoe ver we staan en of we op schema zitten voor een operationeel systeem hieromtrent. Als ik u mag geloven, kunnen we dus dit voorjaar effectief van start gaan met het uitreiken van garanties van oorsprong. Hebt u daar een doelstelling voor opgezet? Op welke manier wilt u het systeem evalueren op het moment dat we bijvoorbeeld een jaar verder zijn?

Ik heb een tweede bijkomende vraag rond biogas. Er is uiteraard ondersteuning via de certificaten en via de call groene warmte met investeringssteun. Hebt u op dat vlak nog bijkomende plannen en intenties om dat op te drijven? Want biogas is een van de weinige bronnen van hernieuwbare energie waar eerder dalende cijfers te merken zijn dan stijgende cijfers. De productie van hernieuwbare energie, elektriciteit maar eventueel ook groen gas, uit biogasinstallaties kent eerder een dalende trend dan een stijgende. Bent u van plan om die om te keren met bijvoorbeeld een gerichter systeem van investeringssteun? In welke mate onderzoekt u dat op dit moment?

Een laatste bijkomende vraag: over die bijmenging verwijst u naar een aantal studies. Wat is de timing en wie voert de studies uit, zodat we daar iets beter zicht op krijgen?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dit is een zeer goed initiatief en ik ben ook blij dat de minister aankondigt dat we daarmee van start kunnen gaan. Er zijn nogal wat installaties die ik ook zelf ken, waarmee men heel nuttige zaken kan doen. Ik heb het dan niet over de bedrijven waar men op basis van de afvalstromen biogas maakt en dan opnieuw elektriciteit brengt in het eigen net en ook warmte brengt in het eigen net. Er zijn ook stand-alone installaties waarbij het perfect haalbaar zou moeten zijn dat andere bedrijven geïnteresseerd zijn in die groene gascertificaten en bereid zijn ervoor te betalen. We moeten natuurlijk zien hoe die marktwerking zal verlopen. Zo gaan we misschien meer mogelijkheden hebben om groen gas in een zone te produceren, zonder altijd inherent te zijn aan het bedrijf.

Maar mijn vraag is ook welke doelstelling u zult vooropstellen om een bepaalde hoeveelheid te halen of niet, want dat gaat natuurlijk ook de prijselasticiteit bepalen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik zal antwoorden waar ik al een antwoord op heb. Jullie kunnen die doelstelling terugvinden in de subdoelstelling van het Vlaams Energie- en Klimaatplan. Die staat daarin, collega's. Ik zal het bij dezen herhalen: 1044 gigawattuur stroomproductie op biogas tegen 2030, dat zijn we binnen de regering overeengekomen.

Wat de studie betreft, zal ik de timing moeten navragen. Het zijn Fluxys en Synergrid die die studies doen. We zullen eens kijken welke timing zij daar vooropstellen.

Op de andere vragen ga ik nu niet direct een antwoord kunnen geven.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. De doelstellingen uit het Vlaams Energie- en Klimaatplan zijn bekend. De weg om er te geraken, is natuurlijk uw verantwoordelijkheid. We moeten aan u vragen op welke manier we die doelstellingen kunnen behalen. Ik begrijp dat een en ander nog in ontwikkeling is, om het zo te zeggen.

Het Warmteplan 2025 zal een aantal zaken kunnen duiden. Ik hoop dat we daarover binnenkort meer nieuws krijgen want deze markt heeft inderdaad potentieel. Collega Gryffroy zei terecht dat er in Vlaanderen een aantal installaties zijn die vanuit een circulair idee een heel nuttige bijdrage kunnen leveren aan de doelstellingen. Een duidelijk beleidskader kan alleen maar een stimulans zijn. Wordt vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het overdragen naar de gemeenten van de beslissingsbevoegdheid over aanvragen voor installaties voor windenergie – 1634 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik weet dat dit thema al af en toe aan bod is gekomen in deze commissie, maar nog nooit ten gronde. Daarom wil ik deze vraag graag stellen. Bovendien hebben we op dat vlak weinig tijd te verliezen. Ik vraag me af of het wel een goede zaak is om die bevoegdheid over te dragen naar de gemeenten.

Zoals we weten, is de Vlaamse Regering bevoegd om, binnen bepaalde gebieden die zijn afgebakend in het ruimtelijk uitvoeringsplan, in eerste administratieve aanleg een beslissing te nemen over installaties voor het opwekken van elektriciteit door windenergie met een vermogen van 1500 kilowatt per turbine of meer. Ook over hernieuwbare energieprojecten die bestaan uit vijf of meer windturbines met een vermogen van 1500 kilowatt of meer per turbine beslist de Vlaamse Regering.

De deputatie van een provincie is bevoegd om in eerste administratieve aanleg een beslissing te nemen over windprojecten die gesitueerd zijn buiten de afgebakende zone. Die aangevraagde projecten mogen uit maximaal vier turbines bestaan met een vermogen van 1500 kilowatt of meer.

Voor kleinere windturbineprojecten, met een vermogen kleiner dan 1500 kilowatt, wordt de vergunning verleend door het college van burgemeester en schepenen. Op 3 april 2019 keurde dit parlement nog een voorstel van resolutie goed betreffende het stimuleren van kleinschalige windturbines. Mijn vraag van daarnet ging daar ook over.

Eind vorig jaar liet de Vlaamse Regering weten dat zij van plan was om grote windturbines te laten vergunnen door de gemeenten en niet langer door de provincies of het gewest. De redenering achter dit idee is blijkbaar dat de gemeenten dichterbij de betrokken omwonenden staan en eventuele weerstand makkelijker zouden kunnen wegnemen. Minister, in de Beleidsnota Omgeving gaf u aan dat u dit jaar zou starten met de evaluatie van de werking van het Omgevingsvergunningsdecreet. De provincies en gemeenten zullen, net zoals de Gewestelijke en Provinciale Omgevingsvergunningscommissies, bij deze evaluatie worden betrokken.

Minister, wanneer wilt u deze evaluatie afgerond hebben?

Wat wilt u precies evalueren? Welke elementen uit het Omgevingsvergunningsdecreet die te maken hebben met het opwekken van hernieuwbare energie worden opgenomen in de evaluatie? Wat is, met andere woorden, de scope hiervan?

Minister, u hebt al aangegeven dat u de provincies, gemeenten, gewestelijke en provinciale omgevingsvergunningscommissies wenst te betrekken bij deze evaluatie.

Welke andere actoren worden nog betrokken? Ik denk bijvoorbeeld aan de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), maar ook aan een aantal interne diensten, zoals de dienst Milieueffectrapportage en de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (GOP).

Worden de koepelorganisaties van de diverse sectoren die actief zijn in het opwekken van hernieuwbare energie betrokken bij deze evaluatie?

Hebben de VVSG en VVP al een standpunt ingenomen over de intentie om deze beslissingsbevoegdheid over te dragen van het gewest en de provincie naar de gemeente? Wat is hun standpunt?

Uit de praktijk blijkt dat gemeenten in 42 procent van de aanvragen voor nieuwe windprojecten zelf negatief adviseren. Hoe zal dit gegeven worden meegenomen in de evaluatie?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mijnheer Danen, ik heb reeds geantwoord dat ik de vergunningsbevoegdheid voor windturbines wil meenemen in de evaluatie van de omgevingsvergunningenregelgeving. Hiertoe is binnen mijn administratie het initiatief genomen om een lastenboek op te stellen en deze evaluatie te begeleiden en uit te voeren. Het is mijn bedoeling om de evaluatie sowieso dit jaar te starten en hopelijk begin 2021 af te sluiten.

Wat wil ik precies evalueren? De focus van de evaluatie is ruim opgevat: niet enkel een evaluatie van het decreet, maar ook van het bijhorende uitvoeringsbesluit. Zijn de doelstellingen en de winsten die de unieke omgevingsvergunning moest bereiken, gerealiseerd? Welke knelpunten zijn er nog? Hoe kunnen de procedures worden verbeterd? Hoe kunnen we ze versnellen? Kunnen ze nog efficiënter worden? Ik verwijs hiervoor ook naar de beleidsnota.

Zoals u weet, is de omgevingsvergunningenregelgeving een procedureregelgeving en algemeen van toepassing, dus ook op projecten rond hernieuwbare energie.

Naast de zonet genoemde regelgeving is het ook de bedoeling om het uitvoeringsbesluit dat de Vlaamse en provinciale projecten bepaalt, te evalueren. Windturbines vanaf 1,5 megawatt zijn vergunbaar als Vlaams project of als provinciaal project, afhankelijk van aantal en ligging.

De overheidsinstanties die van nabij bij de omgevingsvergunning betrokken zijn, worden bij het evaluatieproces betrokken enerzijds als vergunningverlener of anderzijds als adviesverlener. VVP en de VVSG zijn vertegenwoordigers van respectievelijk provincies en gemeenten. Mijn administratie heeft een goede band met die organisaties en zal hen dan ook betrekken.

Binnen de administratie worden alle diensten die een beleidsuitvoerende of beleidsvoorbereidende rol spelen in het omgevingsvergunningenbeleid betrokken. Daarbij mogen we ook de diensten niet vergeten die instaan voor een performant en klantvriendelijk digitaal platform.

Na afloop van de evaluatie zullen de aanbevelingen zich vertalen in ontwerpen van regelgeving om het huidig regelgevend kader bij te sturen. Het spreekt voor zich dat de koepel- en sectororganisaties dan ook zeer gericht feedback kunnen leveren.

Uit gesprekken en ook uit de vele reacties van lokale politici leid ik af dat er weinig draagvlak bestaat. In het analyserapport van de VVSG met betrekking tot het Vlaams regeerakkoord staat: "Enkel deze beslissingsbevoegdheid doorschuiven is risicovol (teveel gehoor aan nimby), als de gemeenten hierbij niet ook de verantwoordelijkheid

opgedragen krijgen om in regio's een planning op te maken naar klimaatneutraliteit en de nodige beleidskeuzes daarbij."

Ik kom tot uw laatste vraag. Net na het regeerakkoord werd ik inderdaad overspoeld door heel wat vragen, ook in verband met het laten doorschuiven van de verantwoordelijkheid van de vergunningsbevoegdheid naar het gemeentelijke niveau.

Als minister bevoegd van Energie werk ik ook aan de doelstellingen van het Vlaams Klimaat- en Energieplan. Als iedereen aan het NIVEA-syndroom (Niet In mijn Voor- en Achtertuin) vasthoudt, dan worden er heel weinig windturbines gerealiseerd en halen we onze doelstellingen niet. Veel burgemeesters hebben een burgemeesters-convenant ondertekend. Ik verneem dat ze daar ten volle voor willen gaan. Ik verwacht dan ook een engagement. Dat vind ik eigenlijk de kern van de zaak. Ik zie lokale besturen die zeggen dat ze de 40 procentdoelstellingen zullen halen maar die aan de andere kant geen windmolens in hun voor- of achtertuin willen. Je moet wel een beetje consequent zijn. Ofwel nemen we het engagement op, en dan ben ik de eerste die zich daarachter zal zetten. Maar niet vooroplopen en als puntje bij paaltje komt, zijn staart intrekken omdat er een actiecomité is? Neen, ik vind het onze taak maar ook die van de burgemeesters om in overleg te gaan en om ook de voordelen van windenergie uit te leggen. Dat hoort daar ook bij. Ik zeg altijd tegen de burgemeesters dat wij dit samen zullen moeten realiseren en dat zij ook een deel van de verantwoordelijkheid hebben om de voordelen daarvan uit te leggen.

We zullen zien wat uit de evaluatie komt. Zoals ik heb geantwoord, probeer ik het zeer breed te trekken, zowel naar het onderwerp als naar de bevrageden, om dan hopelijk tot een goed voorstel te komen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik denk dat we dat inderdaad niet te fragmentarisch mogen zien. Alles rond draagvlak is heel belangrijk. Zeker als het over wind gaat, is het nooit de bedoeling om windturbines in iemand zijn nek te draaien of ze tegen de wil van iedereen in, per se te willen plaatsen op plekken die niet geschikt zijn. Minister, ik stel samen met u vast dat een aantal gemeentebesturen het goede voorbeeld geven en dat een aantal gemeentebesturen dat helemaal niet doen en een beetje meesurfen met actiecomités. Ik heb weet van een aantal infomomenten van windprojecten waar de burgemeester eerst het woord neemt en zegt dat hij er eigenlijk tegen is maar dan het woord geeft aan de ontwikkelaar, en die mag het dan even uitleggen. Dat zijn dingen die we niet willen.

Minister, ik begrijp dat u veel gaat evalueren en daar veel stakeholders bij zult betrekken. Ik denk dat dat goed is. Laat u het afhangen van de evaluatie of u de bevoegdheid al dan niet overdraagt aan de gemeentebesturen, of is dat al een voldongen feit? Dat is me uit uw antwoord niet helemaal duidelijk.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is nuttig dat we niet te hard van stapel lopen en eerst goed kijken wat de bezorgdheden zijn. De bezorgdheid die ik zie bij de gemeenten is dat heel vaak, door het feit dat men geen enkele beslissingsbevoegdheid heeft, de projectontwikkelaars geen contact meer opnemen of geen zorg meer dragen voor de lokale besturen. Zij redeneren dat de gemeentebesturen toch niet degenen zijn die beslissen, dat ze maar een advies geven en dat het de provincie is die beslist, of in een latere fase eventueel de Vlaamse overheid. Ik denk dat we daar goed rekening mee moeten houden. Als we willen dat er meer draagvlak komt, dan moet men misschien de beslissingsbevoegdheid leggen waar de windmolens geplaatst worden.

De kritiek die ik soms hoor, is dat de gemeenten dat niet aankunnen. Ze hebben er niet het gepaste personeel voor. We zouden even goed kunnen vragen waar dat

personeel dan wel zit. Dat personeel werkt voor de provincies, maar een gemeentebestuur zou de beslissing kunnen nemen op basis van een dossier dat het provinciebestuur terugstuurt.

Ik merk enkel dat veel projectontwikkelaars zich niet de moeite getroosten om lokaal een draagvlak te creëren omdat het toch niet de lokale overheid, maar de provincie is die de beslissing neemt. Ik wil er heel hard op aandringen dit aspect mee in de evaluatie op te nemen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Mijnheer Gryffroy, u vraagt vaak om feiten en cijfers. U hebt gelijk, maar ik betwijfel eigenlijk of wat u hier hebt verteld correct en waar is. Mijn eigen ervaringen zijn helemaal anders. De ontwikkelaars in de windsector zoeken systematisch contact met de lokale besturen en stellen de bevolking participatieformules en dergelijke voor. In het licht van de evaluatie is mijn vraag om de lokale besturen en de windontwikkelaars te vragen op welke manier zij contact met elkaar hebben en op welke manier ze dat contact en de inspraak die met betrekking tot concrete projecten worden georganiseerd, ervaren.

Minister, het is belangrijk de mensen waarover het gaat en die op het terrein aan deze dossiers en deze vergunningsaanvragen werken te contacteren en om hun mening te vragen. We moeten niet boven hun hoofden als een keizer-koster een bepaalde regelgeving implementeren. Ik ben ervan overtuigd dat u het ook op die manier wilt aanpakken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mijnheer Bothuyne, dat is een juiste veronderstelling. Om die reden heb ik de evaluatie ook zo breed mogelijk opgezet. Ik vind het echt van belang onze doelstelling te halen, maar dat betekent dat we iedereen hierbij moeten betrekken.

Mijnheer Danen, u hebt gevraagd hoe het nu zit met die beslissingsbevoegdheid. Gaat dit nu al dan niet naar de lokale besturen. Het Vlaams regeerakkoord is duidelijk, maar ik denk dat we de resultaten van de evaluatie moeten afwachten en dan bekijken hoe we dit kunnen doen. Het Vlaams regeerakkoord is duidelijk, maar indien uit de evaluatie zou blijken dat we iets over het hoofd hebben gezien, wordt het een ander verhaal. 'First things first'.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik ben blij dat u zich in dit verband een heel open houding aanmeet. Ik ben benieuwd wat de uitkomst zal zijn. Indien zou blijken dat het geen goede zaak zou zijn, hoop ik dat het Vlaams regeerakkoord op dat vlak kan worden bijgestuurd. Ik heb er vertrouwen in dat u dan kracht aan de dag zal leggen om dat alsnog te doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verkoop van openbare verlichting aan intercommunales – 1636 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, ik heb een vraag om uitleg over de openbare verlichting. Een tijdje geleden hebben we vernomen dat 170 Vlaamse steden en gemeenten hun straatverlichting voor een totaalbedrag van maar liefst 150 miljoen euro aan energie-intercommunales hebben verkocht. Vervolgens is een financiële constructie opgezet. De gemeenten krijgen een gedeelte van de waarde van de verlichting uitgekeerd. Een gedeelte hiervan wordt uitbetaald in aandelen, maar om tot een financieel sluitend geheel te komen, worden de investeringskosten afgetrokken van de dividenden op die aandelen.

Het is op zich niet onlogisch dat steden en gemeenten hun verlichting plots verkopen. In het Vlaams regeerakkoord staat dat we met zijn allen willen trachten om alle openbare verlichting in Vlaanderen tegen 2030 te ver-led-en. Een bijkomende ambitie in het Vlaams regeerakkoord bestaat erin de onderhoudskosten voor de openbare verlichting niet langer in de distributienettarieven door te rekenen. Aangezien de intercommunales en hun operator, Fluvius, nu de ver-led-ing zullen uitvoeren, moeten we er natuurlijk extra aandacht aan besteden dat ze de kosten niet simpelweg in de tarieven doorrekenen.

Minister, hoe staat u tegenover de verkoop van de openbare verlichting? Welke andere mogelijkheden ziet u om steden en gemeenten mee te krijgen in de ver-led-ingsoperatie tegen 2030? Is voorzien in stimulerende of andere maatregelen? Welke aanpak wilt u hanteren om die doelstelling in haar geheel, los van de 170 steden en gemeenten die dit al hebben gedaan, te bereiken? Hoe wilt u er werk van maken dat de onderhoudskosten voor de openbare verlichting niet langer in de distributienettarieven worden verrekend? Dit is niet enkel een bezorgdheid om de toekomst. Het gaat er ook om de huidige doorrekening aan te pakken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De inbreng van openbare verlichting in de energie-intercommunales is niet nieuw. Dat is eerder gebeurd. Deze aanpak wordt nu door Fluvius uitgerold naar alle Vlaamse steden en gemeenten. Op basis van informatie van Fluvius hebben ondertussen 242 steden en gemeenten gekozen voor de nieuwe aanpak, dus zo'n 80 procent van de 300 steden en gemeenten. Het zijn de steden en gemeenten zelf die autonoom bevoegd zijn voor hun lokale openbare verlichting. Ik ga ervan uit dat ze deze beslissing weloverwogen genomen hebben.

De beslissing van de gemeenten is trouwens omkeerbaar. Zij kunnen, indien gewenst, opnieuw uittreden. De gemeenten behouden hun beslissingsbevoegdheid over de openbare verlichting. Ook nadat de gemeenten hun openbare verlichting hebben ingebracht in hun distributienetbeheerder bepalen zij bijvoorbeeld in overleg met hun distributienetbeheerder nog altijd de prioriteiten van verledning, de verlichtingsniveaus en de verlichtingsperiodes.

Het grote succes van het aanbod wijst er toch op dat deze vorm van samenwerking een aanzienlijk voordeel oplevert voor de lokale overheden, hetzij financieel, hetzij administratief-technisch. De overdrachten gebeuren overigens steeds op basis van een meerjarig investeringsplan met het oog op 100 procent verledning tegen ten laatste 2030. De belangrijkste voordelen voor de gemeenten zijn de spreiding van de investeringen van de verledning, de snellere realisatie van energiebesparing en van de vermindering van de CO₂-uitstoot, en lagere kosten als gevolg van schaalvoordelen.

De volledige verledning tegen 2030, zoals vooropgesteld in het regeerakkoord, is ambitieus. Vandaag is slechts 13 procent van de 1,2 miljoen openbareverlichtingspunten verled. Om de doelstelling te halen, is een verdrievoudiging van het investeringsritme vereist.

De steden en gemeenten hebben zelf ook heel ambitieuze klimaatdoelstellingen in het kader van de burgemeestersconvenant en zijn zeker mee in het verhaal van

de verleding. Zo ondertekende de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), samen met Agoria en Fluvijs, eerder reeds een intentieverklaring om alle 1,2 miljoen verlichtingspunten tegen uiterlijk 2030 van slimme led-technologie te voorzien. Hiermee nemen de Vlaamse steden en gemeenten een pioniersrol in Europa op. Deze investering zal steden en gemeenten helpen om jaarlijks 54 miljoen euro op het energieverbruik te besparen, alsook 44.000 ton aan CO₂-uitstoot. Dat is een win-winsituatie.

De Vlaamse Regering wil nauw samenwerken met alle actoren om deze uitdaging zo snel en kostenefficiënt mogelijk aan te pakken, waarbij de finale bevoegdheid bij de steden en gemeenten ligt. Er zijn in grote lijnen vier mogelijkheden voor steden en gemeenten om hun openbare verlichting te organiseren en in dat kader de verleding te realiseren. Ik verwijs hiervoor naar het voorstel van resolutie van de heren Gryffroy, Bothuyne, Schiltz, de dames Wouters en Taeldeman en de heer Vandaele betreffende het stimuleren van slimme en duurzame openbare verlichting in Vlaanderen, waarin de optie 'overdracht naar distributienetbeheerder' overigens ook expliciet als de financieel meest interessante werd benoemd.

De Vlaamse Regering wil in dit kader nauw samenwerken met in de eerste plaats de steden en gemeenten die in deze autonoom bevoegd zijn. De Vlaamse Regering erkent de sleutelrol die steden en gemeenten spelen in het Vlaamse energie- en klimaatbeleid en wil de lokale overheden verder ondersteunen. Zoals bepaald in het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2030 zullen we daarom een pact afsluiten tussen de Vlaamse overheid, de steden en gemeenten en de VVSG. Dit pact zal de basis leggen voor een permanente dialoog en een structurele samenwerking en zal via wederzijdse engagementen onder andere het energie- en klimaatbeleid van beide bestuursniveaus versterken. In dit kader zal ook de openbare verlichting besproken worden en zullen we samen kijken hoe we de verleding van de openbare verlichting zo snel en kostenefficiënt mogelijk kunnen en moeten realiseren.

Het onderhoud van de openbare verlichting niet langer via de distributienetbeheerders tarieven verrekenen, vereist een wijzigingsbesluit op de huidige openbare dienstverplichtingen. Dit wijzigingsbesluit moet worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering en zal worden voorbereid door het Vlaams Energieagentschap. Dat is de weg die ik wil bewandelen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, het is natuurlijk evident dat een bedrijf als Fluvijs schaalvoordelen kan opleveren en heel wat expertise heeft in het omgaan met steden en gemeenten. Uiteraard hebben we die mogelijkheid opgenomen in de resolutie. In die resolutie stonden echter ook nog een aantal andere dingen, zoals de opportuniteiten om op de private markt rond te kijken. Het model dat Fluvijs aanhangt is heel eenvoudig, maar ze vertrekken uiteraard vanuit hun energie-expertise. Ondertussen weten we dat er ook andere systemen zijn, zoals 'Light as a Service'. Ik weet wel dat 'as a service' een beetje een modewoord aan het worden is, maar op het vlak van licht bestaat dit al heel lang. Gemeenten of gebruikers betalen per uur licht en niet voor infrastructuur en dergelijke meer. Ik weet niet of Fluvijs in die richting zal opereren.

Daarnaast is het bezit van de verlichtingspalen ook niet zo onschuldig. Verlichtingspalen vormen steeds meer knooppunten, niet alleen van elektriciteit en licht maar ook van dataverkeer en dergelijke. Ze worden heel vaak in smartcitysystemen ingeschakeld. Ik ben dus een beetje bezorgd. We hebben in het regeerakkoord met z'n allen aangedrongen op een evaluatie en een kerntakendebat van de netbeheerder. Wanneer ze nu natuurlijk al die palen in handen krijgen, dan begint dat bedrijf steeds meer te groeien. Als een bedrijf nadien met een smartcityoplossing aan de slag zou willen gaan, dan moeten ze opnieuw langs Fluvijs. Dan is maar

zeer de vraag of Fluvius nog bereid is om er afstand van te doen of mee wil stappen in dergelijk verhaal als het niet in hun business past.

Nog niet alle steden en gemeenten hebben de verlichtingspalen verkocht. In Halle bijvoorbeeld heeft de gemeente beslist om een soort van coöperatief systeem op te zetten waarbij de burgers eigenaar worden van de verlichtingspalen en op die manier in zo'n project te stappen van 'Light as a Service' gecombineerd met mogelijke andere smartcitytoepassingen.

Er is dus een 'plejade' aan interessante oplossingen voorhanden om in een versneld verledingstraject te stappen, maar waar ook andere opportuniteiten in liggen. Ik wil u oproepen om ons ervoor te behoeden dat Fluvius een monopolie zou krijgen en dat dit de alleenzaligmakende oplossing is. Er zijn zeker in het innovatieve landschap in Vlaanderen tal van oplossingen voorhanden die mogelijks onderzocht kunnen en moeten worden en hun toepassing zouden kunnen krijgen. Ook dat was een oproep in de resolutie van 2019.

We kijken uit naar het wijzigingsbesluit voor de kosten en hopen dat er snel werk van wordt gemaakt. Goed bezig, zou ik zeggen!

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de omzetting van de herziene richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen – 1637 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Op 30 november 2016 presenteerde de Europese Commissie het zogenaamde 'Clean Energy Package'. Dat resulteerde in 2018 in een herziene richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen (EPBD) die op 10 juli 2018 in werking trad. Daarin wordt aan de lidstaten gevraagd om een langetermijnrenovatiestrategie op te stellen voor de renovatie van het nationale, en in ons geval regionale, gebouwenbestand, zowel publiek als privaat.

In het regeerakkoord hebben we zeer ambitieuze doelstellingen naar voren geschoven omtrent publieke gebouwen. Daar kunnen we het heft in eigen handen nemen, wat een voordeel is. Wat betreft de private markt weten we dat het in Vlaanderen moeilijk is. Nieuwe gebouwen worden aan zeer strenge energievereisten gebouwd, zelfs meer dan de norm voorschrijft. Daarin is Vlaanderen absoluut koploper en hebben we een bouwsector die daar heel erg aan meewerkt. Maar de bestaande gebouwen geraken maar heel traag gerenoveerd.

De herziene richtlijn vraagt dat we tegen 10 maart 2020 een nationaal stappenplan naar voren brengen om ook de bestaande gebouwen te renoveren. In België wil dat zeggen een samenwerking tussen de verschillende regio's, aangezien renovatie van gebouwen een gewestelijke bevoegdheid is.

Hoever staan we met het vaststellen van een langetermijnrenovatiestrategie tot 2050? Vond hierover al overleg plaats met de andere gewesten? Zal er een openbare raadpleging plaatsvinden? Wanneer kunnen we dat plan bij de Europese Commissie indienen?

Ik refereer graag aan de uitvoering van de Europese efficiëntierichtlijn die in 2014 leidde tot het Renovatiepact dat al is opgesteld en enkele goede maatregelen

bevat. Ik denk aan de woningpas. In welke mate kan het bestaande Renovatiepact gebruikt worden om op verder te bouwen? Is er een evaluatie? Weten we waar het schort en waar we een trapje hoger kunnen schakelen om tot een coherent en adequaat stappenplan te komen? Wat zijn de mogelijke gevolgen voor Vlaanderen indien de deadline van 10 maart 2020 niet gehaald wordt?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het Vlaams Energieagentschap (VEA) heeft de afgelopen maanden intens gewerkt aan de verdere afwerking van de langetermijnrenovatiestrategie voor gebouwen. De strategie werd verrijkt met een scenarioanalyse die resulteert in een stappenplan voor het renovatietraject richting 2050 voor het Vlaamse Gewest. Dit stappenplan is zowel uitgewerkt voor residentiële als voor niet-residentiële gebouwen.

In de Vlaamse langetermijnrenovatiestrategie voor gebouwen werd rekening gehouden met een aantal beleidsdocumenten die de voorbije maanden door de nieuwe Vlaamse Regering werden goedgekeurd. Op 9 december 2019 keurde de Vlaamse Regering het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 finaal goed. In dit plan werden heel wat bijkomende beleidsmaatregelen voor renovatie en verduurzaming van de verwarming van gebouwen opgenomen. In de Vlaamse Klimaatstrategie 2050 zijn voor de sector gebouwen de volgende indicatieve streefdoelen naar voren geschoven: koolstofneutraliteit voor het bestaande niet-residentiële gebouwenpark en een indicatieve broeikasgasreductie tot 2,3 megaton CO₂-uitstoot voor residentiële gebouwen.

Op 28 februari ontving ik van het VEA een ontwerpversie van de langetermijnrenovatiestrategie 2050. Momenteel zijn mijn medewerkers die tekst aan het finaliseren tot een definitieve versie, die ik zal voorleggen aan de Vlaamse Regering.

Er vond over het voorliggende ontwerp geen overleg plaats met de andere gewesten. Op het Energieoverleg van 27 januari is afgesproken dat elk gewest de eigen bijdrage voorbereidt.

De ontwikkeling van de Vlaamse langetermijnrenovatiestrategie is gebaseerd op het uitgebreide studiewerk en de stakeholdersinput die beschikbaar waren via verschillende lopende processen zoals het Renovatiepact, de Stroomversnelling, de jaarlijkse enquête inzake energiebewustzijn en -gedrag, en studiewerk van het Steunpunt Wonen. Tijdens de studiedag '5 jaar Renovatiepact' van 13 december 2019 werden door het VEA de grote lijnen van de langetermijnrenovatiestrategie 2050 voorgesteld. De presentatie is gepubliceerd op de website en is dus publiek. Gelet op de vermelde timing is de kans reëel dat het niet lukt om de langetermijnrenovatiestrategie 2050 uiterlijk op 10 maart 2020 in te dienen bij de Europese Commissie. Ik verwacht echter dat we niet meer dan enkele weken over deze deadline zullen gaan.

Het Renovatiepact is van bij de opstart in 2014 de werkmethode geweest om de residentiële langetermijnrenovatiestrategie invulling te geven. Het aangekondigde Renovatiepact 2.0 kan gezien worden als een doorstart van deze werkmethode. Het toevoegsel '2.0' komt voort uit de vaststelling dat de bestaande maatregelen voorlopig nog niet resulteerden in de beoogde substantiële verhoging van de renovatiegraad. In het regeerakkoord en het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2030 staan al heel wat bijkomende beleidsmaatregelen die hierop een antwoord bieden en die ook opgenomen werden in de langetermijnrenovatiestrategie.

Ik ben me ervan bewust dat als gevolg van het einde van de vorige legislatuur en de late opstart van de nieuwe legislatuur de deadline van 10 maart 2020 voor de volledige omzetting spijtig genoeg niet langer haalbaar is. Zoals bij elke omzetting

van Europese richtlijnen kan de Europese Commissie bij een niet-tijdige omzetting een inbreukprocedure opstarten.

Dit kan uiteindelijk zelfs leiden tot een veroordeling door het Hof van Justitie. Ik hoop uiteraard dat we dit kunnen vermijden. Mijn kabinet en mijn administratie hebben op dit punt overigens niet stilgezeten, maar het zijn de omstandigheden die dit veroorzaakt hebben. Ik dien er echter op te wijzen dat de lidstaten voor de omzetting ook afhankelijk waren van een aantal handelingen die de Europese Commissie in uitvoering van die richtlijn diende te nemen en die zij pas in een laat stadium of zelfs nog niet heeft gedaan. Ik ga ervan uit dat de Commissie hiermee rekening zal houden.

Voor een aantal bepalingen uit de richtlijn blijkt uit de analyse van mijn administratie dat de bestaande regelgeving voldoende is omgezet. Voor een aantal artikelen uit de richtlijn moet daarentegen echter nog worden voorzien in een nieuw decretaal kader. Het gaat voornamelijk over de nieuwe verplichtingen met betrekking tot elektromobiliteit, gebouwautomatisering en -controlesystemen. Ik verwacht in de loop van de komende weken hiertoe een ontwerp van decreet aan de Vlaamse Regering te kunnen voorleggen.

Parallel zullen in de nabije toekomst ook uitvoeringsbesluiten aan de regering worden voorgelegd met betrekking tot een aantal andere zaken uit die richtlijn, zoals een aanpassing van de regels met betrekking tot de keuring van verwarmings- en airconditioningsystemen en aanpassingen aan de berekeningsmethode en eisen bij energieprestatie en binnenklimaat (EPB). Voor een aantal andere bepalingen zal echter moeten worden gewacht op de aanname van de decretale rechtsgronden. Ik hoop dat we dit zo snel mogelijk kunnen realiseren.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik dank u voor de antwoorden. We kijken uit naar de finaliseren van de plannen en de decreten daarbij.

Het is inderdaad zo dat in uw beleidsnota en in het Nationaal Energie- en Klimaatplan en in het Vlaamse luik daarvan een aantal extra instrumenten zijn opgenomen om net de renovatiegraad op te krikken. Het is dus evident dat u die gaat opnemen. Ik vind dat logisch.

De Europese richtlijn zelf maakt ook al gewag van een aantal elementen waar rekening mee moet worden gehouden. Zeker voor ons land zijn een aantal beleidsmaatregelen en acties relevant die specifiek gericht zijn op de slechtst presterende onderdelen van ons nationale en Vlaamse gebouwenbestand. We weten dat daar een aantal dilemma's zijn. Er zijn soms tegengestelde prikkels en er zijn grote obstakels. Wanneer we forser willen gaan in de renovatiegraad of in het opleggen van normen, dan valt de renovatiegraad stil omdat de kosten te hoog zijn en wordt het renoveren uitgesteld.

Het zal zaak zijn om naast dit plan blijvend op te volgen in welke mate de nieuwe maatregelen die u zult introduceren effectief zijn. We moeten geen vijf jaar wachten om na te gaan wat er gerealiseerd is. We moeten een permanente evaluatie op poten zetten om te kijken wat werkt en wat niet werkt en desgevallend op die manier het stappenplan verder verfijnen. We kijken uit naar het decretale werk en zullen daar ongetwijfeld nog uitgebreid over van gedachten kunnen wisselen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Net zoals de meeste thema's die hier de revue passeren, is ook dit een interessant thema.

Ik denk dat we de kwestie van het verhogen van de energierenovatiegraad wat onderschat hebben. In 2014 was het de intentie om tegen 2020 alle energieverslindende woningen uit de wereld te helpen in Vlaanderen. We zien dat dit bij lange na nog niet is gebeurd. Het is dus geen gemakkelijke zaak.

Minister, we zullen hierover nog vaker spreken, maar ik wil u echt vragen om ook rekening te houden met wat deskundigen en experts op dit vlak zeggen en niet enkel te vervallen in eenvoudige maatregelen die misschien niet voldoende zullen zijn om de renovatiegraad op te krikken. U hebt gezegd dat u gratis energieleningen zult geven. Dat kan een instrument zijn, maar het zal zeker niet voldoende zijn om te doen wat we moeten doen.

Ik heb gelezen wat u en deskundigen hebben gezegd in het kader van Batibouw. Ik zal de discussie nu niet voeren, maar ik wil u echt vragen om rekening te houden met mensen die weten waarover ze praten om op die manier te komen tot een sterk langetermijnenergierenovatieplan.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het besef is groot dat we een grote inhaalbeweging te doen hebben. Ik ben het ermee eens dat we dit niet moeten bemoeilijken voor mensen die hun huis willen renoveren. Naast de renteloze lening en de premies zijn de ontzorging en de knowhow van groot belang. Ik heb dat ook altijd onderlijnd, maar dat wordt dan nooit gezegd. Ook de energiehuisen hebben heel veel knowhow in huis. We gaan die ontzorging deels mee begeleiden om mensen die hun huis willen renoveren, te ontlasten en te ondersteunen. Dat is even belangrijk als het financiële.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.